

Обједињени извештај о
раду центара за
социјални рад у АП
Војводини за 2022.
годину

**ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД
ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ**

САДРЖАЈ

УВОД	3
1. 0. ЦЕНТРИ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД (ЦСР) У АП ВОЈВОДИНИ	3
1.1 ПОДАЦИ О ЗАПОСЛЕНИМА НА НЕОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ НА ЈАВНИМ ОБЛАШЋЕЊИМА	4
1.2. ПОДАЦИ О ЗАПОСЛЕНИМА И АНГАЖОВАНИМА НА ПРУЖАЊУ УСЛУГА У ОКВИРУ ОРГАНИЗАЦИОНИХ ЈЕДИНИЦА	6
1.3. ПРОФЕСИОНАЛНА ОБУКА РАДНИКА	6
2.0. ПОДАЦИ О КОРИСНИЦИМА	7
2.1. БРОЈ КОРИСНИКА	7
2.2. ДЕЦА КОРИСНИЦИ	9
2.3. ПУНОЛЕТНИ КОРИСНИЦИ – МЛАДИ, ОДРАСЛИ И СТАРИЈИ	11
3.0. ОДЛУЧИВАЊЕ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА ЗА ПУНОЛЕТЕНЕ КОРИСНИКЕ	12
3.1. ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА МАТЕРИЈАЛНУ ПОДРШКУ	12
3.2. ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА СМЕШТАЈ У УСТАНОВУ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ И СМЕШТАЈ У ДРУГУ ПОРОДИЦУ	14
3.3. СТАРАТЕЉСТВО	15
4.0. ОДЛУЧИВАЊЕ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА ЗА МАЛОЛЕТНЕ КОРИСНИКЕ	17
4.1. ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА МАТЕРИЈАЛНУ ПОДРШКУ	17
4.2. ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА БЕЗБЕДНОСТ И СИГУРНОСТ ДЕТЕТА	17
4.3. СМЕШТАЈ ДЕЦЕ У СИСТЕМУ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	19
4.4. УСВОЈЕЊЕ	19
4.5. СТАРАТЕЉСТВО	20
4.6. ВРШЕЊЕ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА	21
5.0. ПОСЛОВИ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА	23
5.1. ЗАШТИТА ОД НАСИЉА У ПОРОДИЦИ	23
5.2. ЗАШТИТА МАЛОЛЕТНИКА	29
6.0. ЗАКЉУЧЦИ	32

УВОД

У циљу информисања надлежних институција, стручне и шире јавности о стању и најважнијим кретањима у области социјалне заштите на нивоу АП Војводине, Покрајински завод за социјалну заштиту израђује обједињени извештај о раду центара за социјални рад са територије покрајине. Извештај се односи на 2022. годину, са приказом података који се односе на капацитете центара у погледу људских ресурса, кретање броја корисника у систему социјалне заштите, као и обим послова које центри за социјални рад обављају у остваривању права грађана у области социјалне заштите и спровођењу мера које су им у надлежности.

Основа за израду извештаја су квантитативни подаци из базе Информационог система за прикупљање, анализу и обраду података у систему социјалне заштите „Аурора“ и подаци садржани у наративним извештајима о раду центара за социјални рад који садрже интерпретације квантитативних података, додатна објашњења, описе и закључке о показатељима социјалне заштите у локалним заједницама за које су центри за социјални рад надлежни. Извештај је доступан на сајту Покрајинског завода за социјалну заштиту и упућују се Покрајинском секретаријату за социјалну политику, демографију и равноправност полова.

1.0. ЦЕНТРИ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД (ЦСР) У АП ВОЈВОДИНИ

Делатност ЦСР је уређена Законом о социјалној заштити и његовим подзаконским актима. У вршењу јавних овлашења ЦСР обавља послове процене и планирања, спроводи поступке и одлучује о правима на материјална давања и о коришћењу услуга, предузима прописане мере, покреће и учествује у судским и другим поступцима, ослањајући се пре свега на Закон о социјалној заштити и Породични закон, али и друге сродне законе и подзаконске прописе релевантне за области у којима делује, Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, Кривични законик, Законом о спречавању насиља у породици.

ЦСР учествује и у пословима планирања и развоја социјалне заштите у јединици локалне самоуправе за коју је основан, у складу са законом и актима јединице локалне самоуправе. ЦСР има за задатак да иницира и развија превентивне и друге програме који доприносе задовољењу индивидуалних и заједничких потреба грађана у својој локалној заједници.

Територија покрајине покривена је мрежом од 45 ЦСР: 40 градских/општинских и 2 међуопштинска центра који покривају територију целе покрајине.

- 40 градских/општинских центара: Ада, Алибунар, Апатин, Бач, Бачка Паланка, Бачка Топола, Мали Иђош, Бачки Петровац, Бела Црква, Бечеј, Врбас, Вршац, Житиште, Зрењанин, Инђија, Ириг, Кањижа, Кикинда, Ковачица, Ковин, Кула, Нова Црња, Нови Бечеј, Нови

Кнежевац, Опово, Озаци, Панчево, Пећинци, Пландиште, Рума, Сента, Сечањ, Сомбор, Србобран, Сремска Митровица, Стара Пазова, Суботица, Темерин, Чока и Шид

- 2 међуопштинска центра: Жабалъ (Тител) и Нови Сад (Беочин и Сремски Карловци)

Демографска кретања у Србији па и АП Војводини карактерише тренд депопулације и негативна стопа раста становништва, уз истовремени процес демографског старења. Према проценама Републичког завода за статистику у АП Војводини живи 1.825982, што је око 26% од укупног броја становника Републике Србије¹. У смислу територијалне организације АП Војводина састоји се од 45 општина и градова, подељених у 7 округа, а седишта округа су у: Новом Саду, Суботици, Зрењанину, Панчеву, Сомбору, Кикинди и Сремској Митровици.

1.1. Подаци о запосленима на неодређено време на јавним овлашћењима у ЦСР

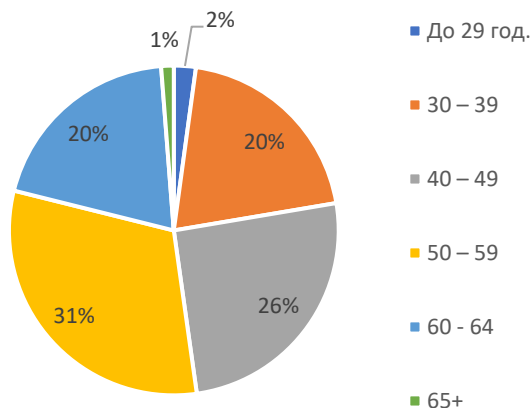
На дан 31.12.2022. године на **пословима јавних овлашћења на неодређено време** у ЦСР у Војводини било је запослено **укупно 645 радника**. У односу на претходну годину број запослених је мањи за 13 радника, а посматрано у дужем периоду уочава се константно смањење броја запослених, тако у односу на 2017. годину у ЦСР је број радника мањи за 81 или процентуално изражено за 11%. У графику који следи може се видети кретање броја запослених у периоду од 2017. до 2022. године.

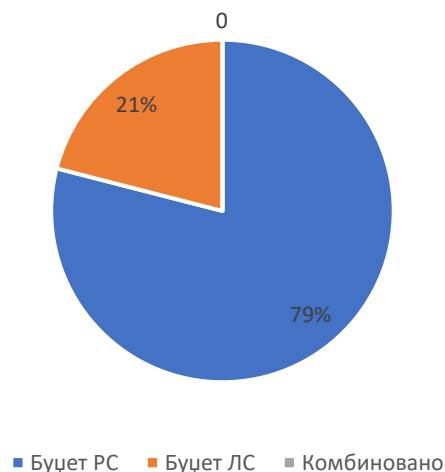
У старосној структури доминирају запослени старости 50 – 59 година са 31% удела, следе затим запослени старости 40 – 49 година са 26%, и 30 -39 година са уделом од 20%. У родној структури женски пол доминира са значајних 82%. Највећи број радника запослених на неодређено време, односно 79% финансира се из буџета РС док је 21% финансирано из буџета локалних самоуправа.

¹ Процењени број становника за 2021. годину, РСЗ.

Старосна структура запослених, 2022

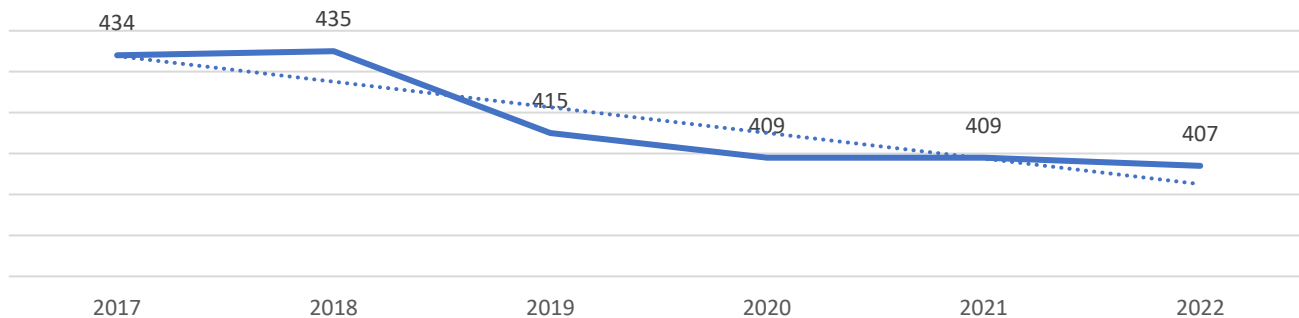

Извор финансирања радника, 2022

Послове стручног рада је на дан 31.12.2022. године у ЦСР обављало **407 стручних радника** запослених **на неодређено време** (409 претходне 2021. године). Иако се број стручних радника у претходне три године није битно мењао, ипак посматрајући у односу на 2017. годину стручни рад обавља 27 радника мање, процентуално изражено 6% мање, уз присутан тренд смањења броја радника.

Број стручних радника на неодређено време, 2017 - 2022

Поред 407 стручних радника запослених на неодређено време у ЦСР је радило још **97 стручних радника на одређено време** и **5 ангажованих по уговору о обављању привремених и повремених послова**. Значајан број радника који су ангажовани по другим основама указује да ЦСР имају потребу за повећањем броја ангажованих радника како би се одговорило на захтеве посла.

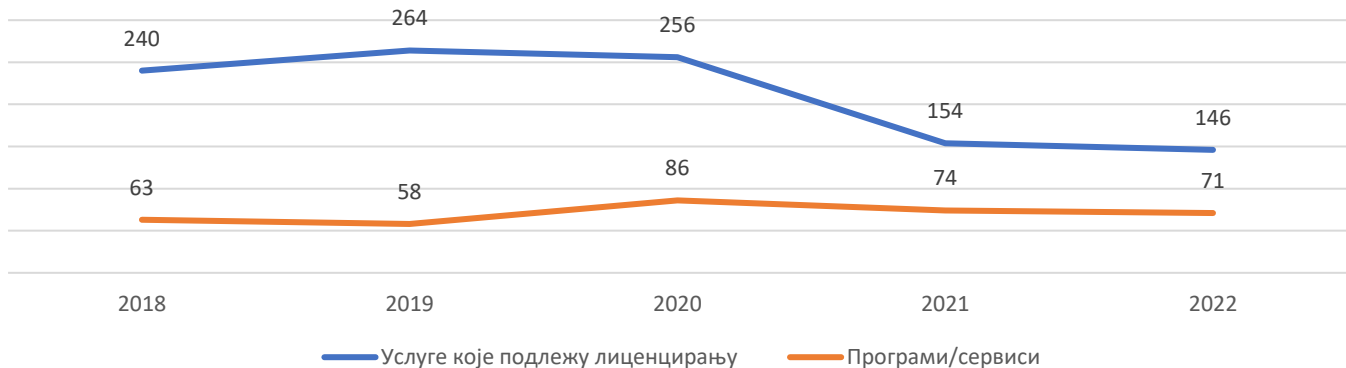
У структури стручног кадра према врсти посла које обављају, 257 обавља послове водитеља случаја, 37 послове супервизора, 21 комбиновано послове супервизора и водитеља случаја, док су 92 други стручни радници, у највећем броју правници (68) и социолози (10).

1.2. Подаци о запосленим и ангажованим на пружању услуга у оквиру организационих јединица у ЦСР

Законом о социјалној заштити уређено је да ЦСР може пружати услуге социјалне заштите у оквиру своје посебне организационе јединице, уколико поседује лиценцу за пружање одређене услуге и ако у локалној заједници нема другог овлашћеног пружаоца услуге социјалне заштите.²

На крају 2022. године **у организационим јединицама ЦСР на пружању услуга било је ангажовано 217 радника** (228 претходне године). На услугама које се лиценцирају (дневни боравак, помоћ у кући, свратиште, лични пратилац, услуге подршке за самостални живот, саветодавно терапијске, прихватилиште, предах...) било је запослено 146 радника. На осталим програмима и сервисима који не подлежу лиценцирању (као што су породични сарадник, клубови, саветовалишта, дневни центри, храна на точковима и сл.) на крају 2022. године било је запослено 71. Посматрано у петогодишњем периоду, након стабилног броја запослених на услугама, 2021. године је у односу 2020. годину евидентирано драстично смањење и током 2022. остао на том нивоу.

Број запослених на услугама и програмима, ЦСР као пружалац,
2018 - 2022

1.3. Професионална обука радника ЦСР

Током 2022. године 378 радника је прошло акредитоване обуке, а програме обука који нису акредитовани у нашем систему 168. Различитим семинарима, стручним скуповима и конференцијама присуствовало је 311 радника. У неки вид формалног образовања – на специјалистичким или мастер студијама и сл. у 2022. години, укључено је 30 запослених у ЦСР.

² Закон о социјалној заштити, чл. 122

У 2022. години повећан је број стручних радника на пословима вођења случаја и супервизије који нису завршили основне акредитоване обуке, ЦСР извештавају да је то број од 36 водитеља случаја, 6 стручних радника на супервизијским пословима и 14 правника.

Број стручних радника који нису похађали основни програм обуке за посао који обављају	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Број радника који нису завршили програм обуке за вођење случаја	24	10	17	16	36
Број радника који нису завршили обуку за супервизоре	5	-	1	1	6
Број радника који нису завршили обуку за правнике	10	11	14	14	14

2.0. ПОДАЦИ О КОРИСНИЦИМА

2.1. Број корисника

Према Закону о социјалној заштити, корисник права или услуга социјалне заштите може бити појединац или породица која се суочава са препрекама у задовољењу потреба, услед чега не може да достигне или да одржи квалитет живота, или која нема довољно средстава за подмирење основних животних потреба а не може да их оствари својим радом, приходом од имовине или из других извора.³ Корисници социјалне заштите су држављани Републике Србије, а могу бити и страни држављани и лица без држављанства, у складу са Законом и међународним уговорима.⁴

Број корисника који су током 2022. године евидентирани у ЦСР у АП Војводини је **200.709**, док је на дан 31.12.2022. године на евиденцији забележено **159.365 корисника**. Према овим подацима права и услуге система социјалне заштите је користило током 2022. године 1.215 корисника више у односу на претходну годину, процентуално изражено приближно 1% више, док је на крају године на активној евиденцији било 4.352 (3%) корисника мање него претходне.

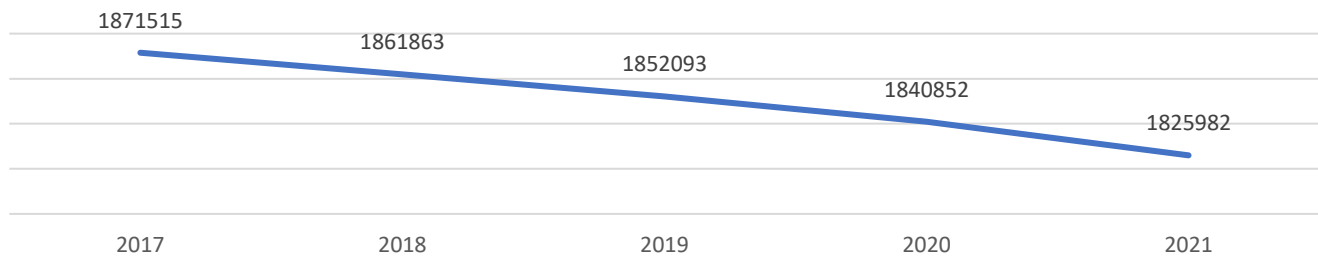
Подаци о кретању броја корисника социјалне заштите у Војводини у последњих десет година показују да је број корисника у периоду од 2012. до 2019. године константно растао, док у периоду од 2018. године до 2022. године бележимо тренд смањења. **Учешће корисника социјалне заштите у становништву АП Војводине је 2022. године 10,9%**, а АП Војводина константно на другом месту по учешћу корисника у општој популацији након региона Јужне и Источне Србије који имају учешће од око 13%.

³ Закон о социјалној заштити, члан 41

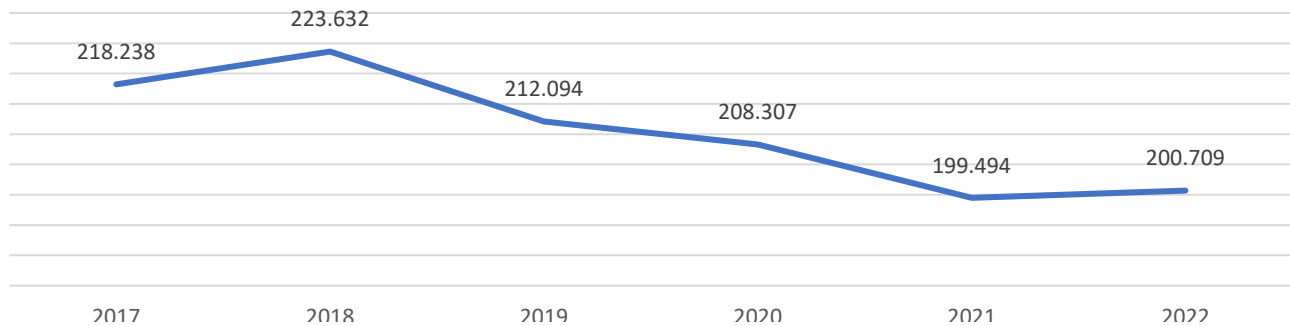
⁴ Закон о социјалној заштити. члан 6

Година	Бр. корисника	Учешће корисника у становништву АПВ	
2012.	186.330	9,7%	Број становника по попису 2002. - 2.031.992
2013.	194.620	10,1%	
2014.	205.364	10,7%	
2015.	210.056	10,9%	Процењени број становника⁵ 2021 – 1.825982
2016.	217.679	11,3%	
2017.	218.238	11,4%	
2018.	223.632	11,6%	
2019.	212.094	11,3%	
2020.	208.307	11,2%	
2021.	199.494	10,8%	
2022.	200.709	10,9%	

Број становника АП Војводина, процена

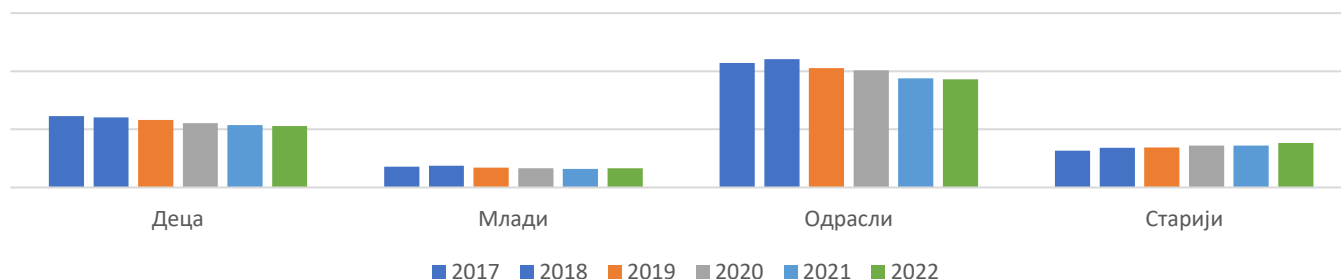
Број корисника на евиденцији ЦСР током године, (2017 - 2022)

Посматрајући број корисника по узрастним групацијама у дужем периоду, уочава се смањење броја корисника у свим узрастним групацијама осим код старијих. Кретање броја корисника по узрастним групацијама у периоду од 2017. до 2022. године може се видети у графику који следи.

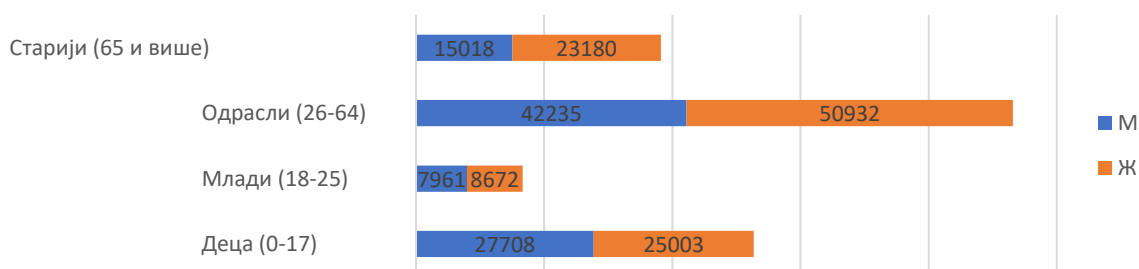
⁵ РЗС, стање 30.6.

Кретање броја корисника по узрасним групацијама 2017 - 2022

Највеће учешће на евиденцији ЦСР имају корисници у одраслом добу који чине 46% укупног броја корисника ЦСР, затим следе деца са учешћем од 26%, старије особе 19% и млади као најмања групација од 8% у укупном броју. У узрасној структури **одрасла лица су константно најбројнији корисници са учешћем које се креће око половине од укупног броја корисника, уз евидентирано постепено повећање удела старијих. У родној структури** учешће женског пола износи 54%, једино је код деце нешто већи удео дечака у односу на девојчице, и са узрастом расте удео женског пола.

Корисници по узрасту и полу, 2022

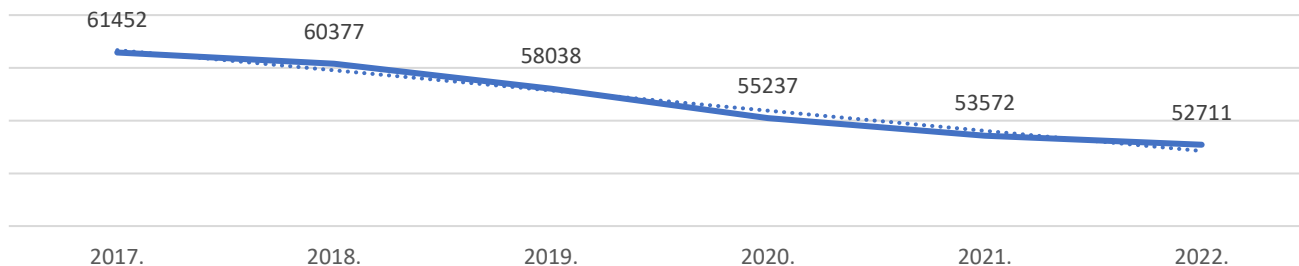

2.2. Деца корисници

Законом о социјалној заштити је прописано да дете може бити корисник социјалне заштите када му је услед породичних или неких других животних околности, угрожено здравље, безбедност и развој, односно ако је извесно да без подршке социјалне заштите не може да достигне оптимални ниво развоја.

У току 2022. године евидентирано је укупно 52.711 деце корисника ЦСР, а на дан 31.12.2022. на евиденцији је било 42.138 деце. Број деце на евиденцији ЦСР мањи је за 2% у односу на претходну годину, а ако посматрамо кретање броја деце у периоду од 2017. до 2022. године, бележи си константан тренд смањења. У односу на 2017. годину број деце на евиденцији ЦСР је мањи за 14%.

Број деце на евиденцији ЦСР, 2017 - 2022

Деца старијег узраста су константно бројнији корисници система социјалне заштите, а **најбројнија су деца узраста 6 до 14 година која чине 48% укупног броја деце на евиденцији**. У родној структури **дечаки су бројнији**, а однос у корист дечака је израженији у старијим групацијама.

Број деце на активној евиденцији ЦСР у току године и на дан 31.12. према узрасту и полу								
Узрасне групе	Укупно 2021	Укупан број деце у току године 2022		Укупно 2022	31.12.2021.	Број деце на дан 31.12.2022		Укупно 2022
		М	Ж			М	Ж	
0 - 2	5933	2924	2801	5725	4575	2282	2070	4352
3 - 5	7956	3806	3764	7570	6530	3183	2987	6170
6 - 14	25893	13653	12272	25925	22135	11176	10346	21522
15-17	13790	7325	6166	13491	10903	5529	4565	10094
Укупно	53572	27708	25003	52711	44143	22170	19968	42138

Подаци показују да у 2022. години **45% малолетних корисника припадају категорији материјално угрожених корисника**. Као и претходних година, ова групација деце је доминантна. Следећу корисничку групу по заступљености чине деца чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права са 14%

Број деце у ЦСР према корисничким групама/поступцима и узрасту у 2022. години						
Корисничке групе	Узраст					
	0-2	3-5	6-14	15-17	УКУПНО 2022	%
Деца под старатељством (сва деца под старатељством: и у породици и на смештају)	190	313	1657	1228	3388	5,6
Деца жртве насиља и занемаривања	370	623	2505	1232	4730	7,8
Деца са неадекватним родитељским старањем	193	310	981	626	2110	3,5
Деца са проблемима у понашању и у сукобу са законом	0	10	1167	3850	5027	8,2

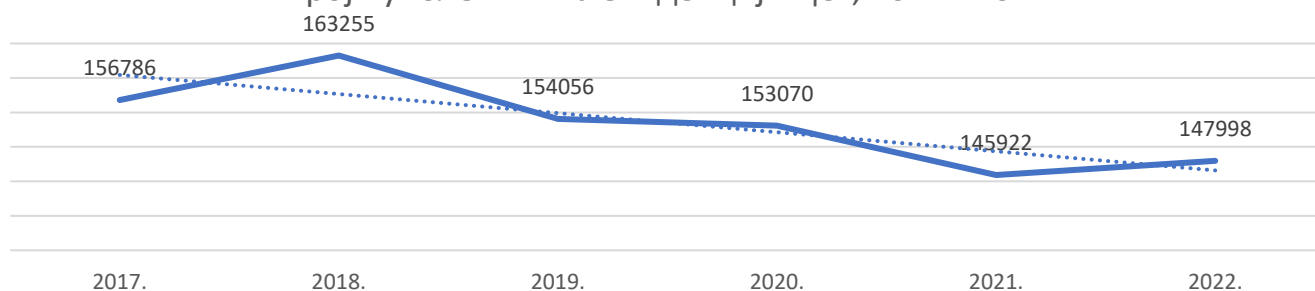
Деца чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права	1039	1621	4371	1504	8535	14,0
Деца чије су породице корисници НСП и других видова материјалних давања	3245	4484	14113	5769	27611	45,3
Деца ОСИ	227	681	2228	885	4021	6,6
Деца у поступцима одређивања личног имена	114	20	5	0	139	0,2
Деца у поступцима располагања имовином	50	115	362	180	707	1,2
Деца у поступцима: сагласност за малолетнички брак	6	2	3	29	40	0,1
Деца жртве трговине људима	2	2	23	60	87	0,1
Деца страни држављани без пратње	0	0	33	481	514	0,8
Деца која живе и раде на улици (деца улице)	0	0	47	50	97	0,2
Деца повратници/из реадмисије	1	2	8	3	14	0,0
Остала деца	738	398	1728	1108	3972	6,5

2.3. Пунолетни корисници – млади, одрасли и старији

Према Закону о социјалној заштити млада особа (пунолетно лице до навршених 26 година живота) може бити корисник социјалне заштите по истим условима као и дете, кад му је услед породичних или неких других животних околности, угрожено здравље, безбедност и развој, односно ако је извесно да без подршке социјалне заштите не може да достигне оптимални ниво развоја. И пунолетна лица од навршених 26 година до навршених 65 година (одрасле особе), као и старији корисници од 65 година могу бити корисници социјалне заштите односно ЦСР, када је њихово благостање, безбедност и продуктиван живот у друштву угрожено ризицима услед старости, инвалидитета, болести, породичних и других животних околности. У складу са законским одређењима у формату за извештавање дефинисане су корисничке групе пунолетних корисника.

У току 2022. године евидентирано је укупно **147.998 пунолетних корисника, што је за 1% више него претходне године**. На дан 31.12.2022. године на евиденцији ЦСР било **117.227 корисника**. У периоду од 2018. године евидентира се тренд смањења броја корисника, у односу на 2017. у току 2022. године услуге система социјалне заштите је користило 6% корисника мање.

Број пунолетних на евиденцији ЦСР, 2017 - 2022

Најбројнија групација пунолетних корисника ЦСР су **материјално угрожене особе са уделом од 57%**, што је уједно и најчешће обележје свих узрасних групација. После материјално угрожених, следећа по бројности корисничка група јесу особе са инвалидитетом, затим корисници домског смештаја и других услуга социјалне заштите у локалној заједници, жртве насиља итд⁶.

Број пунолетних корисника у ЦСР према корисничким групама и старости у 2022. години						
Корисничке групе	Млади (18 - 25)	Одрасли (26 - 64)	Старији (65 - 79)	Старији (80 и више)	Укупно 2022.	%
Особе под старатељством - сви пунолетни корисници под старатељством: и у породици и на смештају	680	4259	2257	739	7935	4,9
Жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања	1691	7038	1315	145	10189	6,4
Особе које се споре око вршења родитељског права	761	3456	157	5	4379	2,7
Особе са инвалидитетом	1395	9956	6546	1870	19767	12,3
Особа са друштвено неприхватљивим понашањем	1521	1821	269	2	3613	2,3
Особе које имају потребе за домским смештајем и другим услугама социјалне заштите у локалној заједници	754	3610	4360	1349	10073	6,3
Материјално угрожене особе	9247	62870	16936	1724	90777	56,6
Страни држављани и лица без држављанства у потреби за социјалном заштитом	66	12	0	0	78	0,0
Жртве трговине људима	17	13	3	0	33	0,0
Бескућници	6	140	16	10	172	0,1
Остали	1664	6983	3307	1362	13316	8,3

3.0. ОДЛУЧИВАЊЕ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА ЗА ПУНОЛЕТНЕ КОРИСНИКЕ

3.1. Остваривање права на материјалну подршку

У складу са Законом о социјалној заштити, материјалну подршку корисник остварује путем новчане социјалне помоћи, додатка за помоћ и негу другог лица, увећаног додатка за помоћ и негу другог лица, помоћи за оспособљавање за рад, једнократне новчане помоћи, помоћи у

⁶ Један корисник може бити евидентиран у више корисничких група – нпр. корисник који прима материјалну помоћ може бити и жртва насиља и особа са инвалидитетом

натури и других врста материјалне подршке.⁷ Новчана социјална помоћ и једнократна помоћ су видови заштите који представљају директан одговор на финансијско сиромаштво, док је додатак за помоћ и негу другог лица помоћ која се исплаћује по основу инвалидитета.

Према подацима ЦСР, у току 2022. године поднето је 25.337 захтева за новчану социјалну помоћ, (25.416 захтева претходне године), а право је остварило 92% односно 23.444 корисника. У 2022. години поднето је 53.970 захтева за остваривање права на једнократну новчану помоћ, док је право остварило 86% односно 46.584 корисника. За унапређење квалитета живота особа са инвалидитетом, преко ЦСР се може остварити додатак за помоћ и негу другог лица (ДНП) и увећани додатак за помоћ и негу другог лица (УДНП). Захтеве за ДНП у 2022. години поднело је 3.551 лица, а право је остварило 57% корисника. Када је у питању УДНП, поднето је 1.567 захтева, а остварено је право за 1.045 корисника што је 67% од укупног броја поднетих захтева.

Број решења/закључака према врсти права и 2022.					
	Број захтева према врсти права				
	Новчана социјална помоћ	Додатак за помоћ и негу другог лица	Увећани додатак за помоћ и негу другог лица	Једнократна новчана помоћ	Помоћ за оспособљавање за рад
Број поднетих захтева за остваривање права у 2022.	25337	3551	1567	53970	56
Број решења о признавању права	23444	2038	1045	46584	45
Број решења којима је одбијен захтев за признавање права	956	602	152	2416	1
Број закључака о обустави поступка у	311	169	21	31	2
Број закључака о одбацивању захтева	193	3	3	9	0
Број решења којима је престало право у поступку преиспитивања	2807	539	468	0	7
Број закључака о даљем признавању права у поступку преиспитивања	11254	602	190	0	15

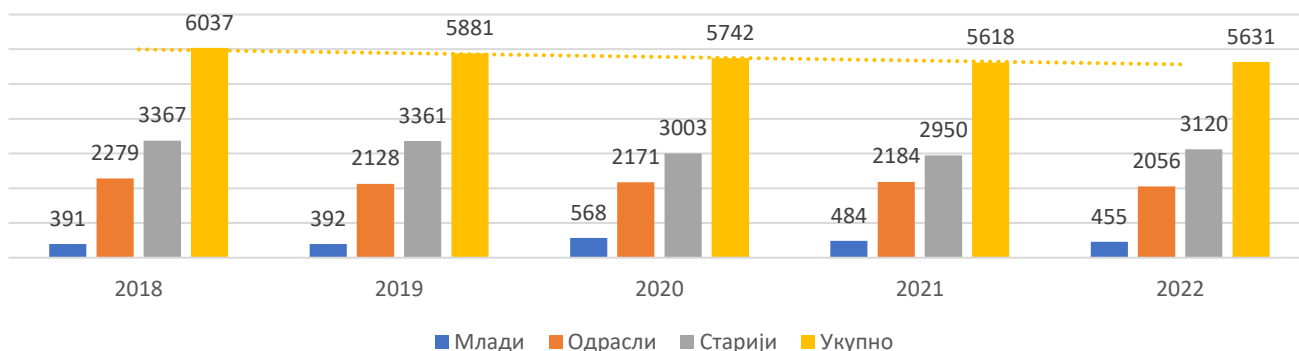
⁷ Закон о социјалној заштити, члан 79

3.2. Остваривање права на смештај у установу социјалне заштите и смештај у другу породицу

Према Закону о социјалној заштити, услуга смештаја може се обезбедити смештајем корисника у сродничку, другу породицу, дом за смештај укључијући мале домске заједнице, у прихватилиште и друге врсте смештаја.⁸ Сврха породичног и домског смештаја је да се кориснику обезбеде услови за одржавање или побољшање квалитета живота, односно задовољавање основних животних потреба, као и здравствена заштита. Смештајем у прихватилиште, као краткотрајним обликом смештаја, осигурава се безбедност корисника и обезбеђује изналажење одрживих решења за кризне ситуације и приступ другим услугама.

Током 2022. године **услугу домског и породичног смештаја користило је 6.912 пунолетних корисника** – младих, одраслих и старијих (6.808 током 2021. године), док је **на дан 31.12.2022. године на смештају било 5.631 корисника** (5.618 на крају претходне године), што је на истом нивоу као претходне године. Уочава се тренд смањења броја корисника на смештају, у односу на 2018. годину 2022. године на смештају је 7% корисника мање. На смештају у установама социјалне заштите је било 4.933 односно 88% од укупног броја корисника, а на породичном 698 корисника (12%). На графику који следи може се видети кретање броја корисника на смештају по узрасним групацијама у периоду 2018 – 2022. године.

Пунолетни корисници смештаја (домски и породични), на дан
31.12. 2018 - 2022

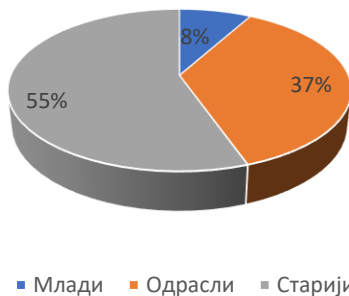

Током 2022. године на породични и домски смештај примљено је 1.669 корисника што је ниво од претходних година (изузимајући током 2020. године за време пандемије коронам када је било скоро 50% мање пријема (961)). Поред породичног и домског смештаја током 2022. године на привремени **смештај у прихватилишта** упућено је 109 пунолетних корисника (182 корисника претходне године).

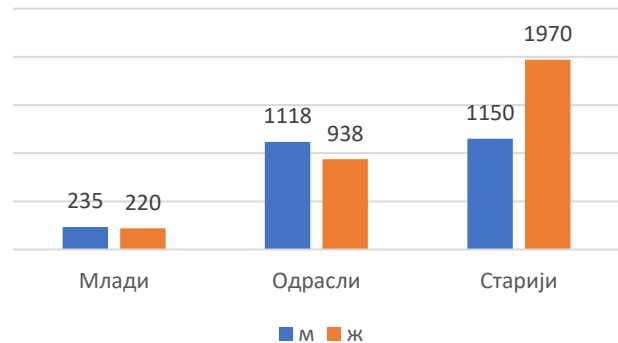
⁸ Закон о социјалној заштити, чл. 47

У смислу удела појединих узрасних категорија, **старији имају највећи удео од 55%** у односу на укупан број корисника на смештају. У структури корисника смештаја **по родној припадности, упадљиво је највеће учешће жена у групи старијих**. У графику који следи може се видети број корисника смештаја по полу, узрасту и врсти смештаја.

Пунолетни корисници на смештају у установама социјалне заштите и породичном смештају према старости, 2022. (%)

Пунолетни корисници на смештају у установама и породичном смештају према полу и старости, 2022

3.3. Старатељство

Конвенција о правима особа са инвалидитетом промовише приступ - потпуно лишавање пословне способности се мора посматрати у светлу угрожавања људских права особа са инвалидитетом. Међутим, права особа са инвалидитетом и пракса лишења пословне способности и даље представља за наш систем као и судове значајан изазов, имајући у виду да је удео корисника који су потпуности лишени пословне способности у односу на делимично лишење и даље значајно већи.

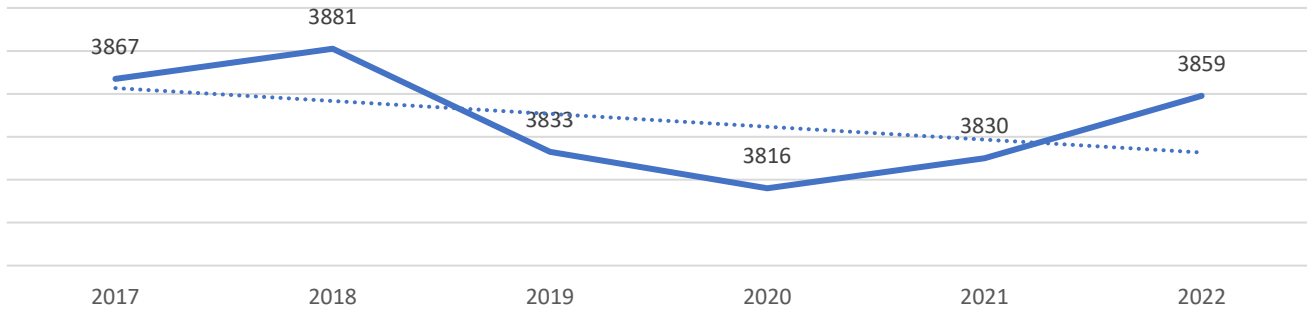
Породични закон налаже да се под старатељство ставља пунолетно лице које је лишено пословне способности, док одлуку о потпуном или делимичном лишењу пословне способности пунолетне особе доноси суд. Потпуно лишење пословне способности подразумева да пунолетно лице због болести или сметњи у психофизичком развоју није способно за нормално расуђивање те због тога није у стању да се само стара о себи нити да штити своја права и интересе (положај лица млађег од 14 година)⁹. У случају делимичног лишења (положај старијег малолетника), судском одлуком се одређују правни послови које лице због болести или сметњи у психофизичком развоју не може самостално да предузима¹⁰. ЦСР у остваривању старатељске заштите сарађује са судом у поступку процене стања потенцијалног штићеника, а касније и у реализацији низа мера старатељске заштите.

⁹ Породични закон, члан 146

¹⁰ Породични закон, члан 147

На дан 31.12.2022. године 3.859 лица је било под сталном старатељском заштитом (3.830 претходне године). У графику који следи је приказан број лица под старатељском заштитом у периоду од 2017. године.

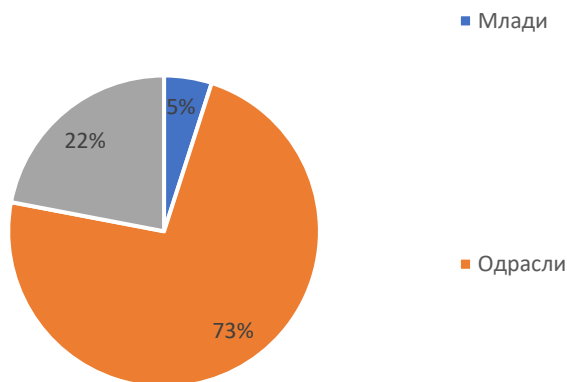
Укупан број решења о сталном старатељству, према евиденцији из старатељских књига, на дан 31.12.

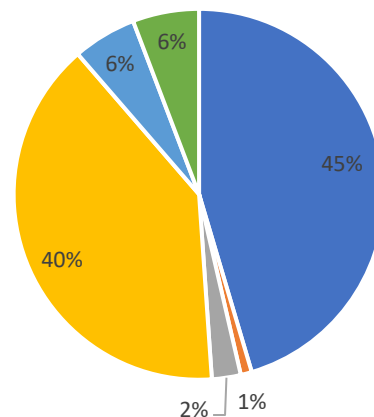
У старосној структури корисника под старатељством, доминирају одрасли са 73% учешћа. Број корисника за који је током године донето решење о стављању под старатељску заштиту је 305 (294 током претходне године). Од укупног броја старатељстава над пунолетним особама, у 68% случајева старатељ је физичко лице, **код 32% корисника реч је о непосредном старатељству које обавља ЦСР.**

Подаци о смештају корисника под старатељством показују да 46% особа под старатељством живи у својим или сродничким породицама, док је 40% корисника под старатељством смештено у некој од установа за смештај у систему социјалне заштите. 6% је на смештају у психијатријским установама здравственог система и 6% особа које су под старатељством живи у самачким домаћинствима, и још 2% у хранитељским породицама.

Старосна структура корисника под старатељством

Корисници под сталним старатељством према врсти смештаја

На дан 31.12.2022. године је **2.112** лица са решењем о привременом старатељству, у 25% свих привремених старатељстава је непосредно старатељство ЦСР.

Број решења о ПРИВРЕМЕНОМ СТАРАТЕЉСТВУ на дан 31.12. (за све пунолетне кориснике на евиденцији ЦСР- пренети и нови) према старости и полу корисника			
	Број корисника		Укупно
	М	Ж	
Млади	78	46	124
Одрасли	482	335	817
Старији	434	737	1171
Укупно	994	1118	2112

4.0. ОДЛУЧИВАЊЕ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА ЗА МАЛОЛЕТНЕ КОРИСНИКЕ

4.1. Остваривање права на материјалну подршку

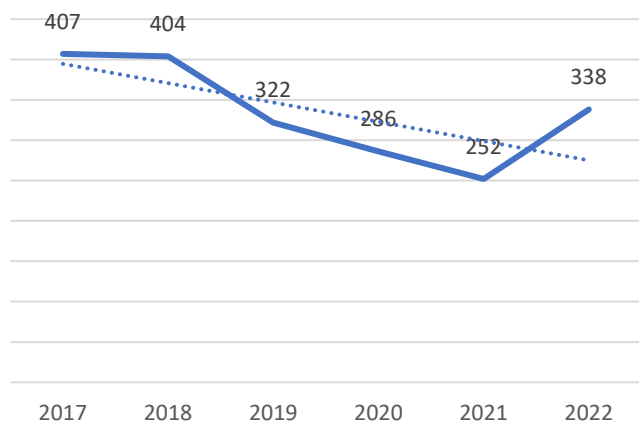
У току 2022. године **23.131** деце је евидентирано у породицама које су оствариле право на НСП, а још **2.098** деце је остварило право на материјалну подршку по основу инвалидитета (право на туђу негу и помоћ и увећану туђу негу и помоћ). У односу на претходну годину, уочава се смањење броја деце у породицама које су оствариле право на НСП, а повећање броја деце која су остварила право по основу инвалидитета.

Укупан број деце обухваћен материјалном подршком	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Број деце чланова породице корисника НСП	34638	28975	28185	29080	23131
Број деце обухваћен правом на туђу негу и помоћ	1688	1633	1676	2009	2098
Број деце обухваћен правом на увећану туђу негу и помоћ	1775	1078	1101	1269	1442

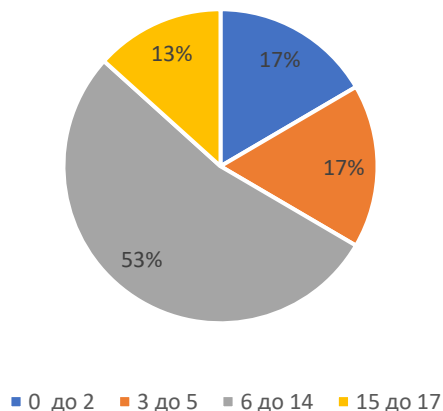
4.2. Остваривање права на безбедност и сигурност детета

ЦСР је у току 2022. године у циљу заштите деце интервенисао **издвајањем укупно 338 деце из биолошких породица што је 86 деце више него прошле године**, процентуално изражено повећање од 34%. Међу издвојеном децом највише је деце узраста 6 до 14 година 53%. 56 деце узраста је **до 3 године, што је 16% од укупног броја издвојене деце**. Посматрајући период од 2017. године до 2021. године уочава се да је опадао број деце које је издвојио орган старатељства у циљу остваривања права на безбедност и сигурност.

Број деце издвојене из породице ради осигурања сигурности и безбедности детета, 2017 - 2022

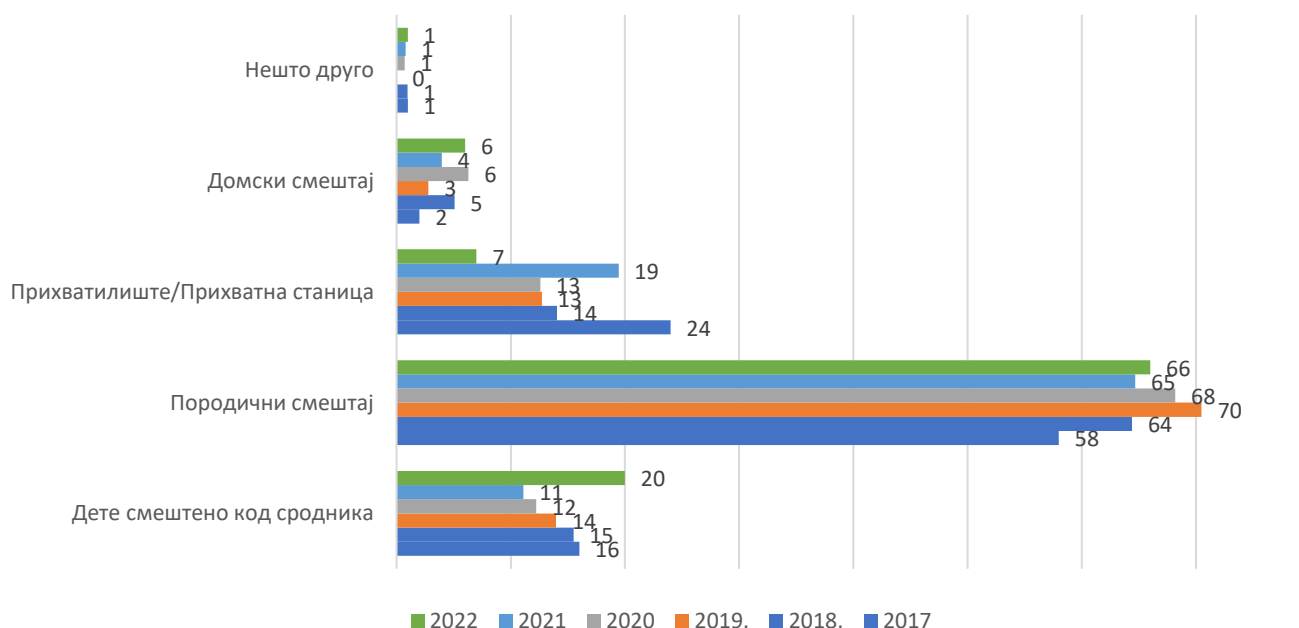

Структура деце издвојене из породица по узрасту, 2022

Непосредно након издвајања детета из породице у процесу збрињавања реализује се привремени смештај који може бити код сродника, на породични смештај, у прихватилиште или у установу за смештај. **За 66% деце обезбеђено је да први смештај буде у породици (сродничкој или хранитељској)**, што јесте у најбољем интересу детета, када је дете издвојено из своје биолошке породице. У графику који следи може се видети кретање заступљености првог смештаја, у периоду од 2017. до 2022. године. У односу на претходну годину, повећан је удео смештаја код сродника, са 11% на 20%, а смањен удео смештаја у прихватилишта са 19% на 7%.

Заступљеност првог смештаја након издвајања детета из породице у %, 2017 - 2022

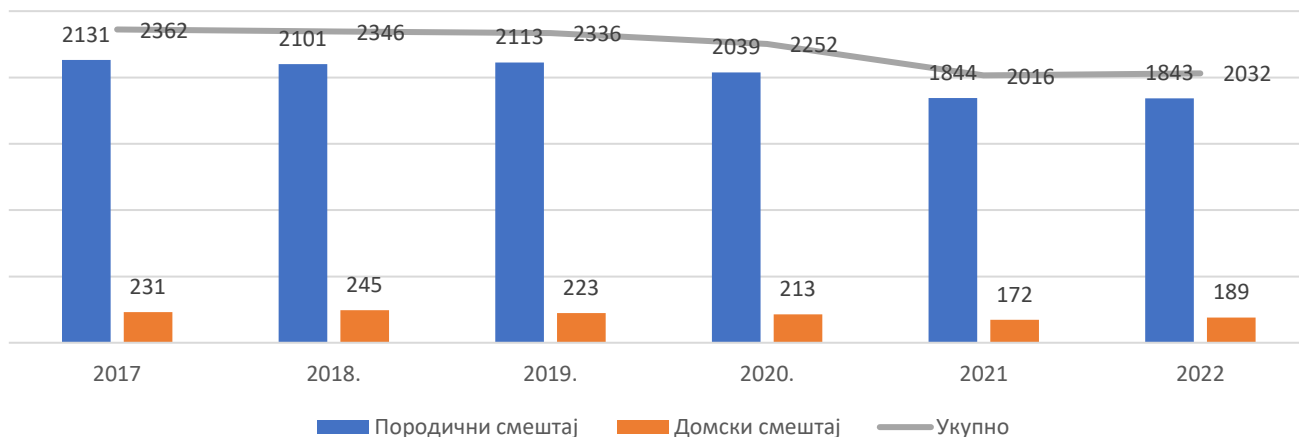
4.3. Смештај деце у систему социјалне заштите

Услуга смештаја у складу са Законом обезбеђује се смештајем детета у сродничку, другу породицу, дом за смештај, у прихватилиште и друге врсте смештаја. На крају 2022. године на смештају (домском и породичном) је било укупно **2.032 деце, од чега је 90% деце смештено у хранитељске породице, а 10% у установе.** Удео породичног смештаја у периоду од 2017. године просечно је износио 90%, без већих одступања.

Број деце у хранитељским породицама је непромењен у односу на претходну годину (1.843), али је смањен за 14% у односу на 2017. годину. У односу на претходну годину је повећан број деце на домском смештају за 10%, али се евидентира смањење за 18% у односу на 2017. годину. Број деце на смештају у систему социјалне заштите је генерално смањен за 14% у односу на 2017. годину. На графику који следи може се видети кретање броја деце на домском и породичном смештају у периоду од 2017. године, као и укупан број деце на смештају у систему социјалне заштите.

Извештаји показују да је у току 2022. године ЦСР издао 63 решења за смештај деце у прихватилиште/прихватну станицу.

Број деце на домском и породичном смештају деце и укупан број деце на смештају 2017 – 2022

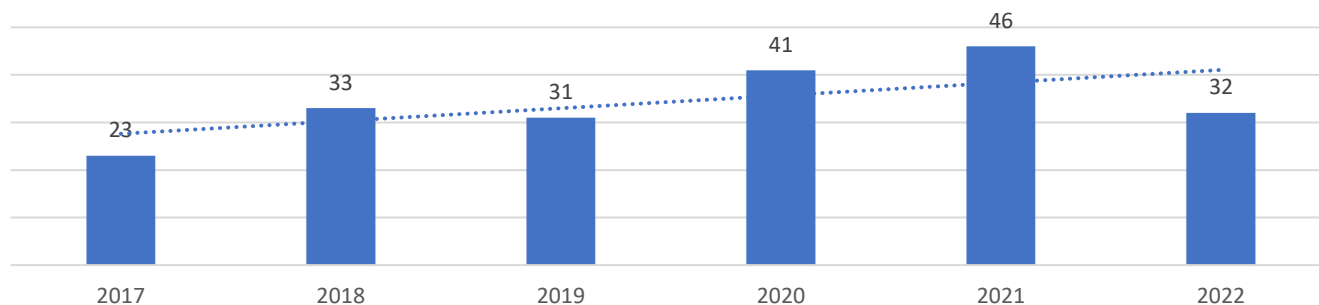

4.4. Усвојење

Усвојење представља најадекватнији вид збрињавања детета без родитељског старања. У претходном периоду од 2017. године, број усвојене деце је варирао а највећи број усвојене деце је 2021. године (46). Према подацима ЦСР **током 2022. године је усвојено 32 деце, што је за 30% мање него претходне 2021. године.** 2 деце је усвојено је од стране страних држављана и 2 деце је са сметњама у развоју. Евидентира се и број од 82 парова који чекају на

усвојење, исти број као прошле године. Посматрано у периоду од пет година број усвојења варира али са тенденцијом пораста броја усвојене деце.

Број усвојене деце, 2017 - 2022

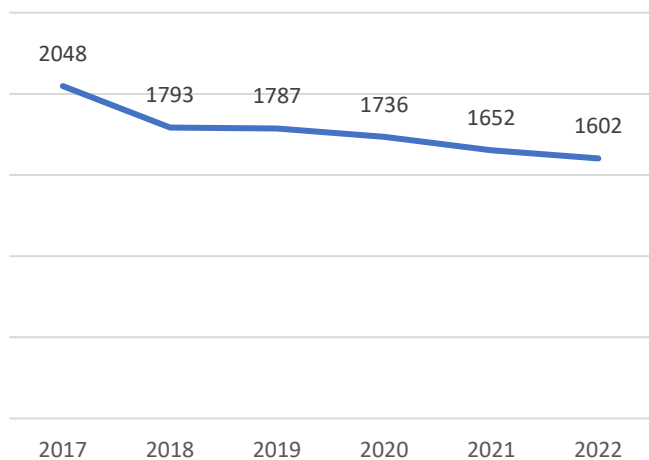

4.5. Старатељство

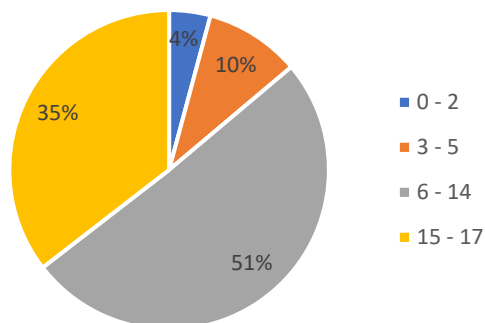
После усвојења старатељство представља најпотпунији вид заштите личности и интереса детета. Породични закон предвиђа стављање под старатељство детета без родитељског старања, у својству малолетног штићеника, при чему одлуку о стављању под старатељство доноси ЦСР као орган старатељства.

На дан 31.12.2022. године, на евиденцији ЦСР је било **1.602 деце под сталном старатељском заштитом, што је 3% мање у односу на прошлу годину**. 51% деце под старатељством је узраста од 6 до 14 година. На графицима који следе може се видети кретање броја деце под старатељством у периоду од 2017. године и структура по узрасту.

Број решења о примени СТАЛНЕ старатељске заштите на дан 31.12., 2017 - 2022

Узраст деце под сталним старатељством, 2022.

У току 2022. године за укупно 255 деце (283 у 2021. години) је донето решење о примени старатељске заштите, најчешћи разлог за примену старатељске заштите јесте **лишење**

родитељског права односно пословне способности родитеља, у 55% случајева. Структура разлога за примену старатељске заштите је константна, а доминирају разлози у вези са функционалношћу родитеља у односу према деци и потврђује потребу за програмима подршке које треба усмерити на родитеље.

Удео непосредног старатељства је 46%, тако да нешто мало више од половине деце има за старатеља познату особу (сродници и хранитељи). Највећи број деце која су под старатељством на смештају су у хранитељским породицама (57%), код сродника је 34% деце а у установама 8%. Током године је донето **259** решења о престанку старатељске заштите, а у структури разлога за престанак старатељске заштите најчешће је пунолетство детета - 65%.

На дан 31.12.2022. године над укупно **1.006 деце примењене су мере привремене старатељске заштите**, највише је деце узраста од шест до 14 година, која чине удео од 45%.

4.6. Вршење родитељског права

Деца из породица у којима се родитељи споре око вршења родитељског права је друга по уделу корисничка група деце, након деце из социо-материјално угрожених породица и њихов удео **износи 14% од укупног броја деце на евиденцији ЦСР**.

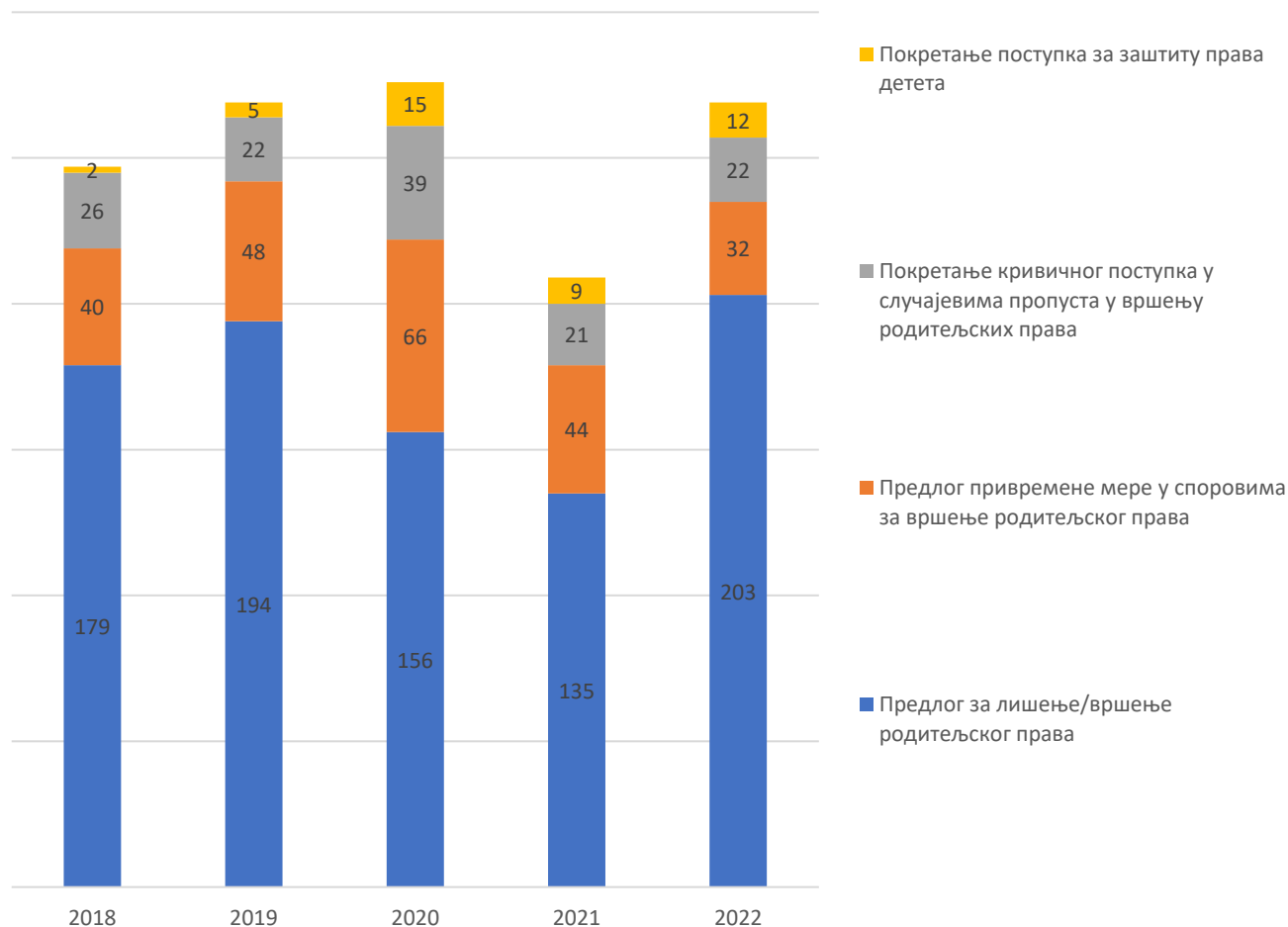
Када је реч о поступцима за вршење родитељског права, односно судским споровима у којима се одлучује о правима детета или о правима и дужностима из садржаја родитељског права, у току 2022. године обухваћено је 6.078 деце, а највећи број деце (4.205 у току 2022. године) је као и претходних година евидентирано у споровима који се тичу вршења родитељског права, са уделом од 69%.

Деца у парницама у којима се одлучује о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права, 2022

ЦСР је у 2022. години покренуо 163 поступка пред судом за 269 деце а у вези са вршењем родитељског права, што је за 26% више у односу на претходну годину. Најбројнији су предлози за лишење родитељског права са 60% и такав тренд присутан је у протеклих пет година.

Број деце обухваћене поступцима из садржине родитељског права које је ЦСР покренуо пред судом

У надзору над вршењем родитељског права ЦСР као орган старатељства спроводи меру надзора над вршењем родитељског права, која се примењује кад родитељи неадекватно обављају родитељске дужности и на тај начин угрожавају развој и интересе детета. Према Породичном закону, орган старатељства има могућност да реагује применом две врсте мера надзора над вршењем родитељског права, превентивног и корективног. Превентивни надзор орган старатељства обавља са циљем да омогући родитељима да врше родитељско право¹¹ и корективни надзор са циљем исправљања родитеља у вршењу родитељских права.¹²

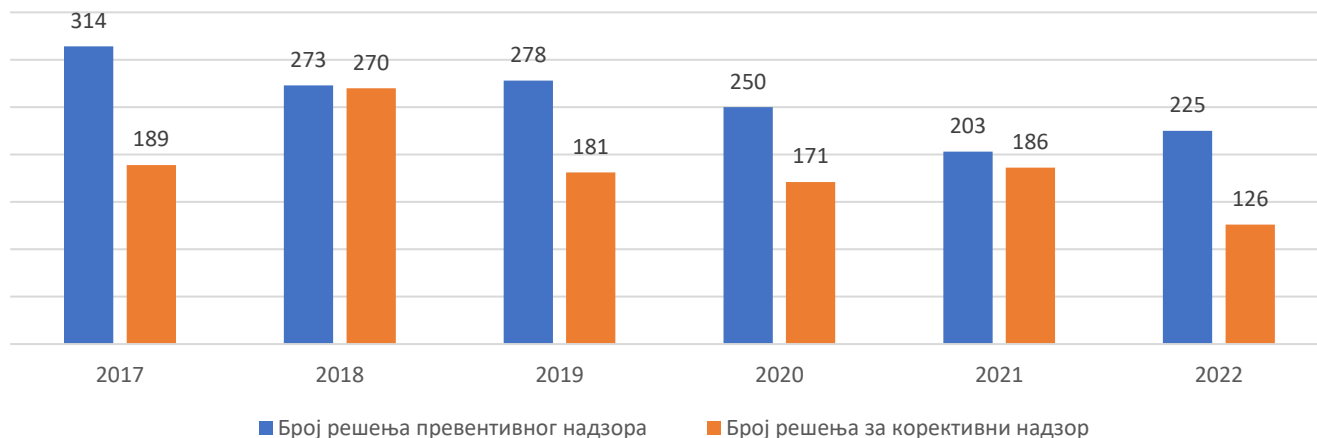
У току 2022. године донето је **228 решења о мерама превентивног надзора** над вршењем родитељског права (203 претходне године), и **126 решења о мерама корективног надзора** (186 претходне годину). У графику који следи може се видети број мера превентивног и корективног надзора у претходном периоду. Број решења превентивног надзора је у 2022.

¹¹ Породични закон, чл. 79

¹² Породични закон, члан 80

години већи за 12% у односу на претходну годину, док је смањен број мера корективног надзора у односу на родитеље за 32% у односу на претходну годину.

Превентивни надзор над вршењем родитељског права, 2018 - 2022

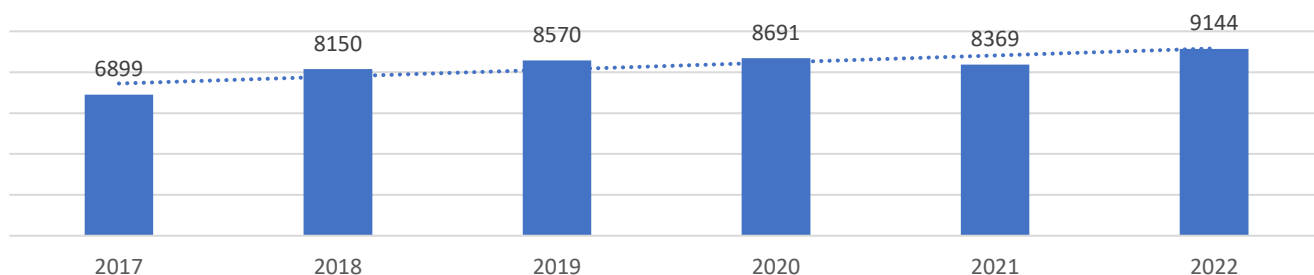

5.0. ПОСЛОВИ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА

5.1. Заштита од насиља у породици

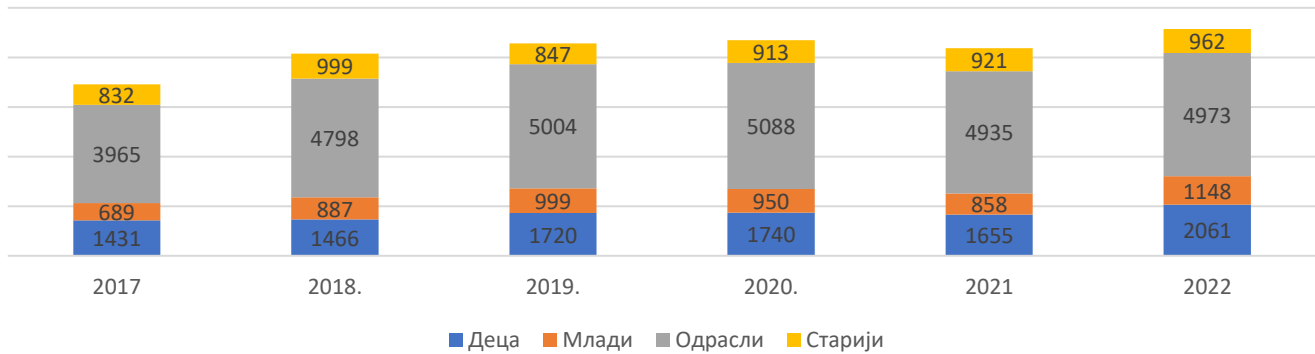
У току 2022. године у ЦСР у АП Војводини је евидентирано укупно **9.144** пријава за насиље у породици, што је за **9%** више у односу на претходну годину, а присутан је тренд повећања броја жртава из године у годину, у односу на **2017. годину повећан је број евидентираних пријава за 33%**. Повећање броја пријава за насиље резултат је промењеног друштвеног и институционалног одговора на насиље у породици и повећаног пријављивања насиља ЦСР-у.

Број пријава насиља у ЦСР (деца и пунолетни) 2017 -2022

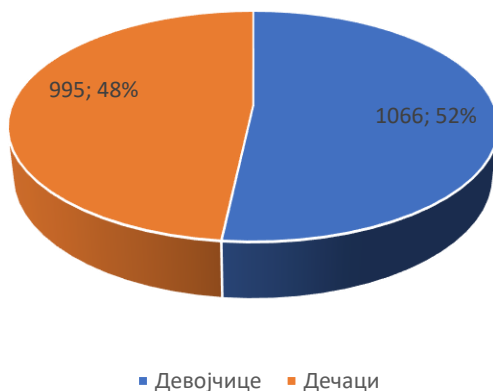
Према старосној структури жртве, у 2022. години 77% пријава односи се на насиље над пунолетним лицима, док је **23% пријава за случајеве насиља у којима су деца жртве**, што је константан удео и у ранијем периоду.

Број пријава према узрасу жртве, 2017 - 2022

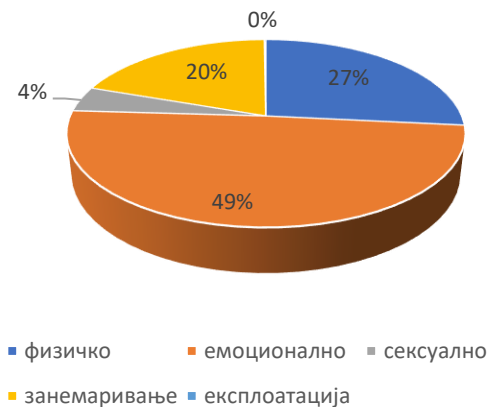

У свим старосним категоријама бројније су пријаве насиља над особама женског пола. Код деце, **удео девојчица у односу на дечаке је 52%**. Подаци о врсти доминантног облика насиља код деце говоре да је **емоционално насиље најзаступљеније у уделу од 49%** свих пријава, затим следи физичко насиље 27% и потом пријаве за занемаривање (20%) и сексуално насиље (4%). 3 пријаве су евидентирани за децу жртве експлоатације.

Полна структура, деца, 2022

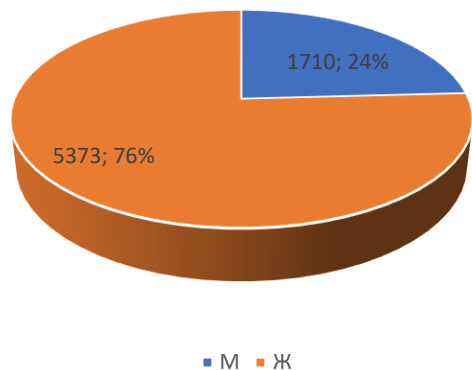

Структура деце према доминантној врсти насиља, 2022.

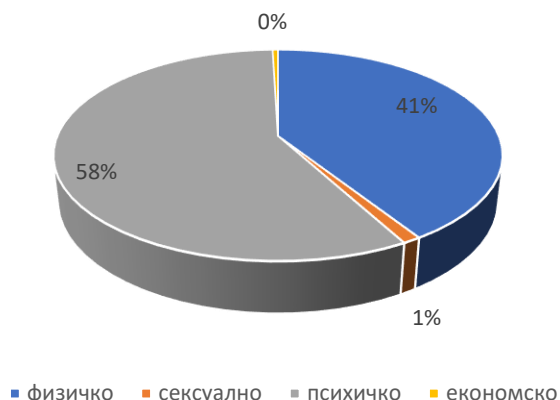

Код пунолетних корисника жртава насиља, **жене су чешће жртве насиља у односу на мушкарце у свим узрасним групацијама (млади, одрасли, старији), са око 76% удела. Психичко насиље као доминантна врста насиља је евидентирано код 58%** укупног броја пријава, а затим следи физичко насиље са уделом од 41%. Сексуално насиље и експлоатација су заступљени са око 1% у укупном броју пријава. Оваква структура према врсти насиља је углавном константна.

Полна структура, пунолетни, 2022

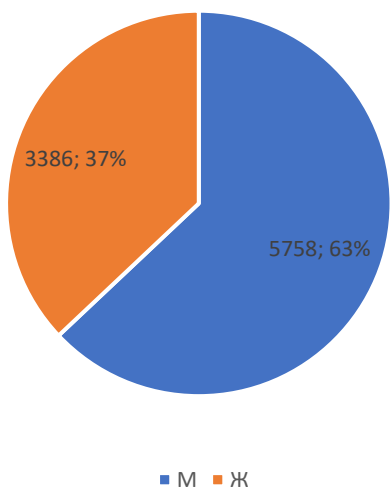
Структура пунолетних жртава насиља према доминантној врсти насиља, 2022.

Као и до сада, подносилац највећег броја пријава је **полиција - 76%**, у 7% случајева је сама жртва пријавила насиље, у 4% пријава је стигла од суда/тужилаштва и чланова породице, а у око 3% случајева пријава насиља је од стране јавних установа (школа, дома здравља, вртића...). Други извори пријаве су знатно ређе заступљени.

У највећем уделу **од 46% пријава означени починиоци су партнери (брачни/ванбрачни или бивши брачни/ванбрачни) жртве**, Родитељи се такође у значајном броју појављују као починиоци насиља са уделом од 19%, потом деца - син/ћерка жртве са уделом од 14%, итд. Удео мушкараца међу починитељима насиља је 63%.

Полна структура, починиоци насиља, 2022

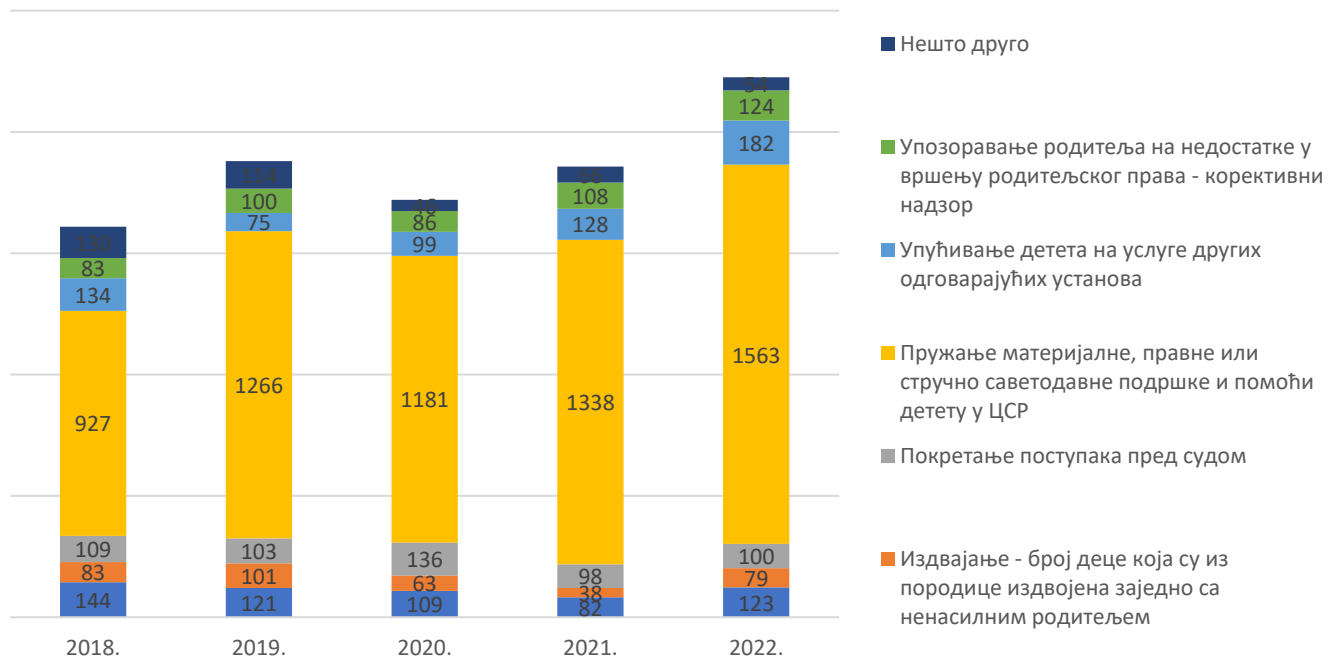
Пријаве насиља према сродству са починиоцем насиља (%), 2022

ЦСР у случајевима насиља предузима поступке у циљу заштите жртве и углавном се ослања на сопствене ресурсе, кроз пружање материјалне, правне или стручно саветодавне подршке и помоћи, у 70% случајева. Издвајање жртве насиља из породице је мера које је предузета

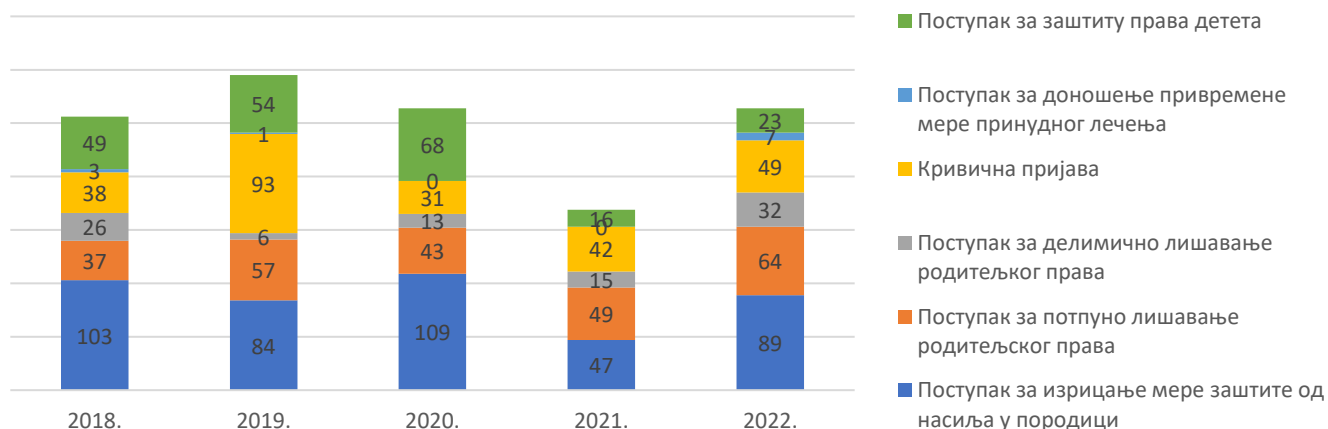
у случају 202 деце (9% случајева), у 8% случајева ЦСР је реаговао упућивањем на услуге других установа, корективни надзор је мера која је предузета код 6% од укупног броја пријава.

Поступци које је ЦСР предузимао у случајевима заштите деце од насиља у породици, 2018 - 2022

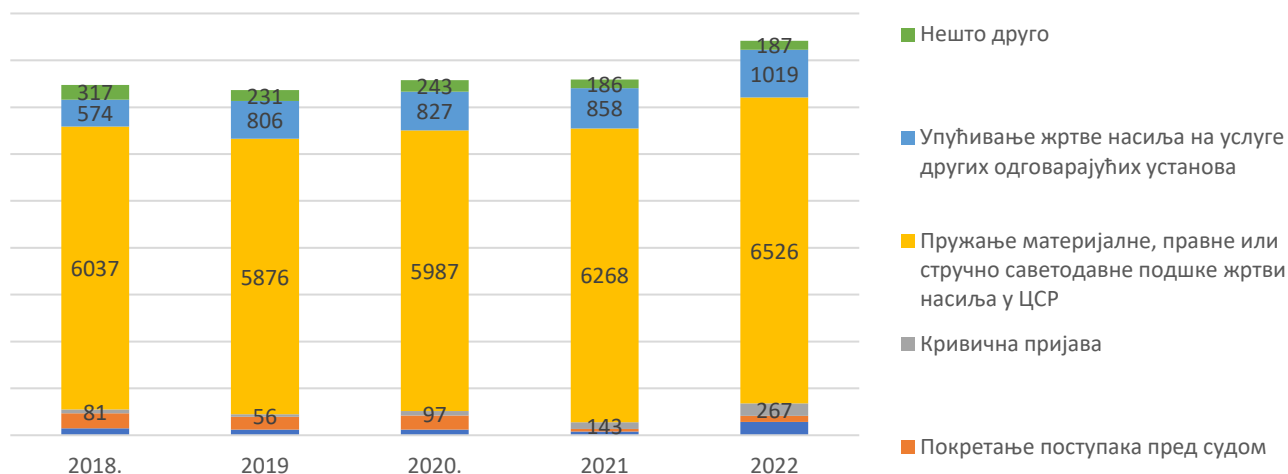
У заштити деце од насиља **ЦСР је по службеној дужности у току 2022. године покренуо 264 поступака пред судом**, што је за 12% од укупног броја деце која су евидентира у ЦСР као жртве насиља. У структури поступака **најбројнији су поступци за изрицање мере заштите од насиља са 33% удела и поступци за потпуно лишење родитељског права са уделом од 24%**, кривична пријава је подигнута у 16% случајева.

Број поступака за заштиту деце жртава које је ЦСР покренуо према суду, по службеној дужности, 2018 - 2022

Поступање ЦСР у заштити пунолетних жртава насиља у 76% пријава подразумевало је пружање материјалне, правне, или саветодавне подршке жртви насиља у оквиру ЦСР, у 12% упућивање жртве насиља на услуге других одговарајућих установа, док су сви други поступци и интервенције много мање заступљени. Кривична пријава је подигнута у 267 (3% случајева). Нема значајније промене у структури предузетих поступака у посматраном периоду.

Поступци које је ЦСР предузимао у току године у случајевима заштите пунолетних жртава породичног насиља, 2018 - 2022

Против члана породице који врши насиље суд може одредити једну или више мера заштите од насиља у породици, којом се привремено забрањује или ограничава одржавање личних односа са другим чланом породице. Од стране суда током 2022. године изречено је **укупно 1.289 мера заштите по Породичном закону** (за све узрасне групације корисника – деца и пунолетни).

Број изречених мера заштите од насиља у породици (према Породичном закону) евидентираних у ЦСР у току године према врсти мера					
Врста мере	Број изречених мера				
	2018	2019	2020	2021	2022
Издавање налога за исељење из породичног стана или куће без обзира на право својине/закупа непокретност	196	194	112	144	139
Издавање налога за усељење у породични стан или кућу без обзира на право својине/закупа непокретности	7	11	18	3	4

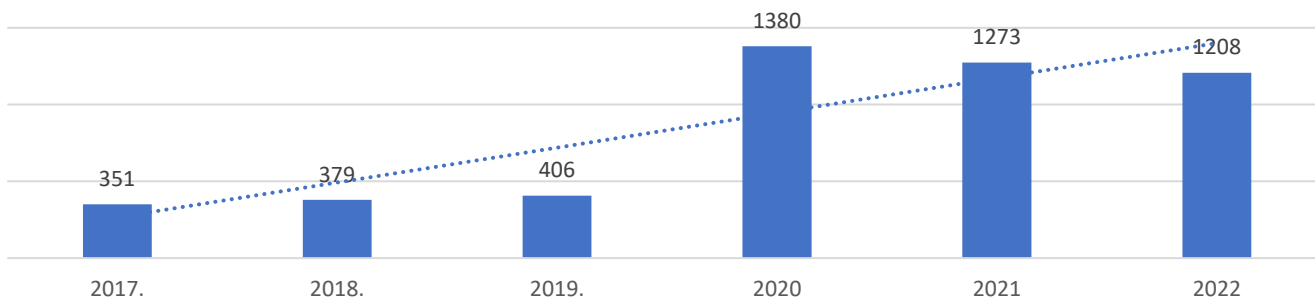
Број изречених мера заштите од насиља у породици (према Породичном закону) евидентираних у ЦСР у току године према врсти мера					
Забрана приближавања члану породице на одређеној удаљености	565	544	395	393	370
Забрана приступа у простор око места становања или места рада члана породице	409	342	263	212	266
Забрана даљег узнемиравања члана породице	607	576	380	457	502
Укупно	1784	1667	1168	1209	1281

Према подацима којима ЦСР располаже у току 2022. године од **стране полицијских службеника и судова је изречено 17.258 мера према закону о спречавању насиља у породици** (15.542 мера током 2021. године). Групе за координацију и сарадњу донеле су укупно 3.228 (3.131 претходне године) планова заштите што је 35% укупног броја евидентираних жртава насиља.

Број хитних мера изречених учиниоцима у току године (према Закону о спречавању насиља у породици) према врсти мере и службеном лицу које изриче меру							
Број хитних мера	2018	2019	2020	Службено лице које изриче меру			2022
				2021	Полицијски службеник	Суд	
Мера привременог удаљења учиниоца из стана	4800	5957	5582	4918	3307	2233	5540
Мера привремене забране учиниоцу да контактира жртву насиља и прилази јој	7609	9624	9915	10624	6978	4740	11718
Укупно	12409	15581	15497	15542	10285	6973	17258

ЦСР у Војводини је током 2022. године **упућено 1.208 пријава за вршњачко насиље деце.**

Број пријава упућених ЦСР у току године о вршњачком насиљу деце

5.2. Заштита малолетника

ЦСР као орган старатељства је у обавези према Закону о малолетним учиониоцима кривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица да се ангажује у заштити малолетника који чине кривична дела и прекршаје и према којима суд може да изрекне васпитне мере. Према истом Закону, лицима која у време извршења кривичног дела нису напунила 14 година не могу се изрећи кривичне санкције, односно сматрају се кривично неодговориним и у њиховој заштити ЦСР као орган старатељства има искључиву надлежност.

За потребе годишњег извештавања у формату извештаја ЦСР су дефинисане две категорије деце односно малолетника:

1. Малолетници са проблемима у понашању:

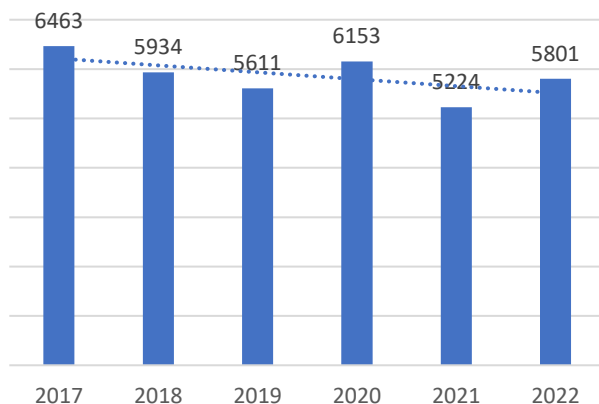
- деца са проблемима у понашању у школи, са родитељима, старатељима и заједницом, и деца која својим понашањем угрожавају себе и околину
- деца која се суочавају са тешкоћама због злоупотребе алкохола, дроге или других опојних средстава
- деца која немају кривична дела и нису починиоци прекршаја

2. Малолетници у сукобу са законом (по Кривичном и Прекршајном закону):

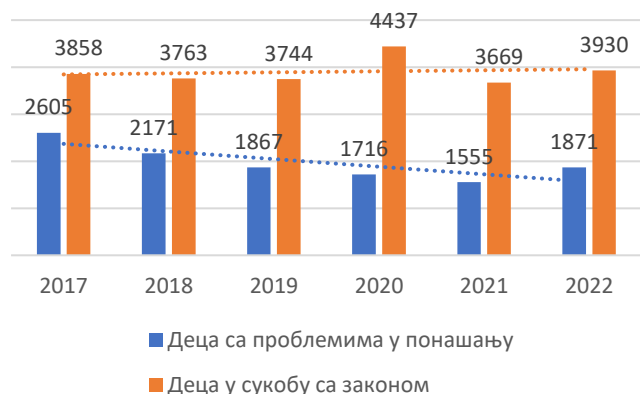
- деца која су у контакту са кривичноправним системом због сумње, оптужбе, или осуде да су починила кривично дело.

Током 2022. године на евиденцији ЦСР евидентирано је **5.801 деце и млађих пунолетника са проблемима у понашању и у сукобу са законом, што је повећање од 11% у односу на претходну 2021. годину**. Међутим у дужем временском периоду се уочава тренд смањења броја деце и млађих пунолетника са проблемима у понашању и сукобу са законом, а у 2022. години укупан број мањи је за 10% у односу 2017. годину. У односу на претходну годину, повећање се евидентира у обе групације, и код деце са проблемима у понашању и у сукобу са законом, с тим да је проценат повећања за децу са проблемима у понашању 20%, а за децу у сукобу са законом 7%.

Деца са проблемима у понашању и у сукобу са законом, 2017 - 2022

Деца са проблемима у понашању и у сукобу са законом, 2017- 2022

Најбројнија су деца узраста од 16 до 17 година са уделом од 43% деце, док су кривично неодговорна деца узраста до 14 година заступљена са 16% удела.

Деца и млађи пунолетници са проблемима у понашању и у сукобу са законом према узрасту, 2022

У 2022. години ЦСР су евидентирали 439 деце млађе од 14 година у сукобу са законом - кривично неодговорна деца, што је за 13% више у односу на претходну годину, а за 20% мање у односу на 2018. годину.

Малолетници са проблемима у понашању на евиденцији ЦСР у години према старости								
Старосна структура	Укупн о 2018	Укупн о 2019	Укупн о 2020	Укупн о 2021	Пренети	Новоевидентиран и	Реактивиран и	Укупн о 2022
до 14 год. (кривично неодговорна деца)	618	558	486	466	146	313	22	481
14 - 15	461	507	447	359	162	236	19	417
16 - 17	499	563	565	489	328	280	34	642
18 - 20	593	239	218	241	193	115	23	331
Укупно	2,171	1867	1716	1555	829	944	98	1871

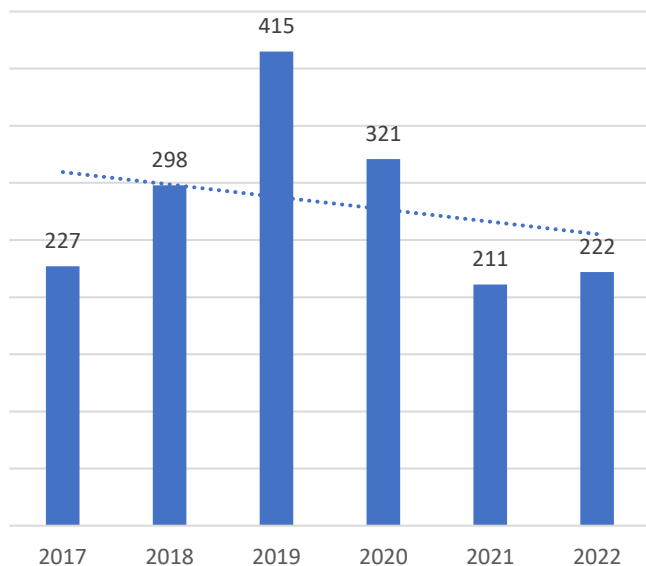
Малолетници у сукобу са законом на евиденцији ЦСР у години према старости								
Старосна структура	Укупн о 2018	Укупн о 2019	Укупн о 2020	Укупн о 2021	Пренети	Новоевидентиран и	Реактивиран и	Укупн о 2022
до 14 год. (кривично неодговорна деца)	364	372	444	387	114	311	14	439
14 - 15	826	792	658	754	251	435	31	717
16 - 17	1775	1749	2362	1616	777	946	111	1834

Малолетници у сукобу са законом на евиденцији ЦСР у години према старости								
18 - 20	798	831	973	912	687	203	50	940
Укупно	3763	3744	4437	3669	1829	1895	206	3930

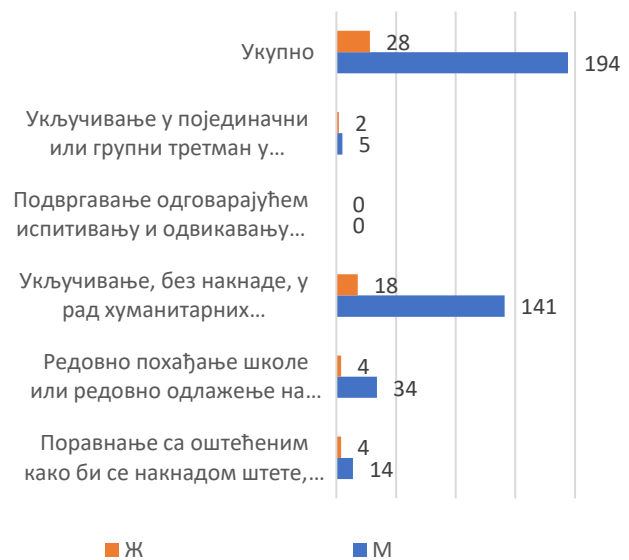
Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела прецизира да се према малолетном учиниоцу кривичног дела може применити један или више васпитних налога за кривично дело за које је прописана новчана казна, или казна затвора до пет година. Сврха васпитних налога је да се не покреће кривични поступак према малолетнику или да се обустави поступак, односно да се применом васпитног налога утиче на правилан развој малолетника и јачање његове личне одговорности како убудуће не би чинио кривична дела. За учињена кривична дела малолетнику се могу изрећи и васпитне мере, казна малолетничког затвора и мере безбедности. Васпитне мере су: мере посебне обавезе, мере појачаног надзора и заводске мере.

У току 2022. године изречено је 222 васпитних налога, што је за 5% мање у односу на претходну годину, односно за 21% мање у односу на просек од 2017. године. Од укупног броја изречених васпитних налога 72% чини налог укључивање, без накнаде, у рад хуманитарних организација или послове социјалног, локалног или еколошког садржаја.

Изречени васпитни налози према евиденцији ЦСР, 2017 – 2022

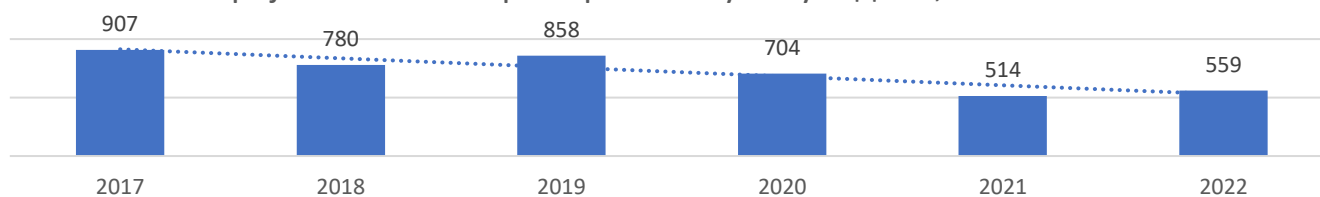

Изречени васпитни налози према врсти васпитног налога и полу детета, 2022

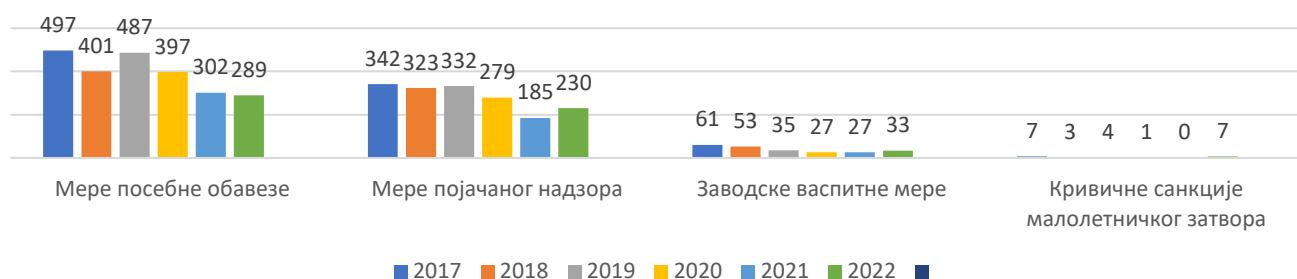

У графику који следи може се видети да кретање броја изречених васпитних мера варира у посматраном периоду од 2017. године, уз присутан тренд смањења, док је током 2022. године је изречено 559 мера, за 9% мање него 2021. године. **У структури примењених васпитних мера посебне обавезе су констатно најзаступљеније, у 2022. години са уделом од 52%, и мере појачаног надзора са уделом од 41%.** У графичком приказу који следи може се видети број мера за малолетнике изречених у периоду од 2017. године.

Број васпитних мера изречених у току године, 2017 - 2022

Број мера изречених у току године према евиденцији ЦСР, 2017 - 2022

6.0. ЗАКЉУЧЦИ

Обједињени извештај о раду центара за социјални рад део је редовног годишњег извештавања које реализује Покрајински завод за социјалну заштиту о раду установа за смештај корисника, локалних пружалаца услуга и центара за социјални рад на територији АП Војводине. Овај извештај се односи на извештајну 2022. годину и даје приказ података о капацитетима центара за социјални рад у погледу људских ресурса, кретању броја корисника у систему социјалне заштите као и обиму послова које центри за социјални рад обављају у остваривању права грађана у области социјалне заштите и спровођењу мера које су им у надлежности.

Структурни капацитети ЦСР

- У ЦСР у АП Војводини на дан 31.12.2022. године на пословима јавних овлашћења на неодређено време било је запослено укупно 645 радника, што је у односу на 2021. годину мање за 13 радника, док је послове стручног рада обављало 407 радника, 2 мање него претходне године. Посматрано међутим у дужем периоду, уочава се постепено али константно смањење броја запослених на јавним обављањима - у односу на 2017. годину у ЦСР је мањи број радника за 11%, док је за 6% смањен број стручних радника. Иако се број стручних радника у претходне три године није мењао, ипак треба имати у виду присутан негативан тренд у погледу броја радника, а пре свега стручног кадра. Поред запослених на неодређено време, у ЦСР је у 2022. години радило још 97 стручних

радника на одређено време, што указује на потребе ЦСР -а како би се одржао квалитет услуга и заштите корисника.

Подаци о корисницима

- Подаци о кретању броја корисника социјалне заштите у АП Војводини у последњих десет година показују да је број корисника у периоду од 2012. до 2019. године константно растао, док у периоду од 2018. године до 2022. године бележимо негативан тренд. Према подацима из 2022. године права и услуге система социјалне заштите је користило 1.215 корисника више у односу на 2021. годину, процентуално изражено приближно 1% више, док је на крају 2022. године на активној евиденцији било 4.352 (3%) корисника мање него претходне.
- У току 2022. године евидентирано је укупно 52.711 деце корисника ЦСР, а на дан 31.12.2022. године на евиденцији је било 42.138 деце. Број деце на евиденцији ЦСР мањи је за 2% у односу на претходну годину, док посматрајући кретање њиховог броја у периоду од 2017. до 2022. године, видимо константан тренд смањења, који у односу на 2017. годину износи 14%.
- У току 2022. године евидентирано је укупно 147.998 пунолетних корисника, што је за 1% више него претходне, док је на дан 31.12.2022. године на евиденцији ЦСР било 117.227 корисника. У периоду од 2018. године евидентира се тренд смањења броја корисника, а у односу на 2017. у току 2022. године услуге система социјалне заштите је користило 6% корисника мање. Анализирајући број корисника по узрасним групацијама у периоду од 2017. године, уочава се смањење броја корисника у свим узрасним групацијама осим код старијих (65+). У узрасној структури одрасла лица (26 до 65 година) су константно најбројнији корисници са учешћем које се креће око половине, уз постепено повећање удела старијих (65+).
- Најбројнија корисничка група и код деце и код пунолетних јесу корисници који су социо - материјално угрожени. Деца чије су породице корисници НСП и других видова материјалних давања заступљена су са уделом од 45% у укупном броју деце на евиденцији ЦСР, док је код пунолетних групација материјално угрожених заступљена са уделом од 57%.

Одлучивање у вршењу јавних овлашћења за пунолетене кориснике

- У току 2022. године поднето је 25.337 захтева за новчану социјалну помоћ (25.416 захтева претходне године), а право је остварило 92% односно 23.444 корисника. Током године поднето је и 53.970 захтева за остваривање права на једнократну новчану помоћ, а ово право остварило 86% односно 46.584 корисника. За унапређење квалитета живота особа са инвалидитетом, преко ЦСР се може остварити додатак за помоћ и негу другог лица (ДНП) и увећани додатак за помоћ и негу другог лица (УДНП). Захтеве за ДНП у 2022. години поднело је 3.551 корисника, а право је остварило 57%.

Када је у питању УДНП, поднето је 1.567 захтева, а остварено је право за 1.045 корисника, што је 67% од укупног броја поднетих захтева.

- Уочава се тренд смањења броја корисника на смештају, па је у односу на 2018. годину, 2022. године на смештају 7% корисника мање. Током 2022. године услугу домског и породичног смештаја користило је 6.912 пунолетних корисника – младих, одраслих и старијих (6.808 током 2021. године), док је на дан 31.12.2022. године на смештају било 5.631 корисника (5.618 на крају претходне године), што је на нивоу као и претходне године. На смештају у установама социјалне заштите је било 4.933 односно 88% од укупног броја корисника, а на породичном 698 корисника (12%). У смислу удела појединих узрасних категорија, старији имају највећи удео на смештају који износи 55%. Поред породичног и домског смештаја, током 2022. године на привремени смештај у прихватилишта упућено је 109 корисника.
- На дан 31.12.2022. године 3.859 пунолетних лица је било под сталном старатељском заштитом (3.830 претходне године), а највећи удео корисника под старатељством припада категорији одраслих (73%). Већина корисника који су под старатељством (46%) живи у својим или сродничким породицама, док је 40% корисника на смештају у некој од установа у систему социјалне заштите. Код 32% корисника ЦСР врши непосредно старатељство. На дан 31.12.2022. године је 2.112 лица под привременом старатељском заштитом.

Одлучивање у вршењу јавних овлашћења за малолетне кориснике

- Социо–материјална угроженост је најчешће обележје деце која су на евиденцији ЦСР и у овој групацији је 45% укупног броја деце. У току 2022. године 23.131 деце је евидентирано у породицама које су оствариле право на НСП, а још 2.098 деце је остварило право на материјалну подршку по основу инвалидитета.
- ЦСР је у току 2022. године у циљу заштите деце интервенисао издвајањем укупно 338 деце из биолошких породица што је 86 деце више него прошле године. Посматрајући период од 2017. године до 2021. године уочава се да је опадао број деце које је издвојио орган старатељства у циљу остваривања права на безбедност и сигурност, док се у 2022. години евидентира повећање од 34% у односу на претходну годину. Међу издвојеном децом највише је деце узраста 6 до 14 година - 53%. 56 деце узраста је до 3 године, што је 16% од укупног броја издвојене деце. За 66% деце обезбеђено је да први смештај након издвајања буде у породици (сродничкој или хранитељској), што јесте у најбољем интересу детета, када је дете издвојено из своје биолошке породице. У односу на претходну годину, повећан је удео смештаја код сродника, са 11% на 20%, а смањен удео смештаја у прихватилишта са 19% на 7%, што можемо окарактерисати као позитивну тенденцију.
- На крају 2022. године на смештају (домском и породичном) је било укупно 2.032 деце, од чега је 90% деце смештено у хранитељске породице, а 10% у установе. Удео

породичног смештаја у периоду од 2017. године просечно је износио 90%, без већих одступања. Број деце у хранитељским породицама је непромењен у односу на претходну годину (1.843), али је смањен за 14% у односу на 2017. годину. У односу на претходну годину је повећан број деце на домском смештају за 10 деце односно за 10%, али се евидентира смањење за 18% у односу на 2017. годину. Иначе, број деце на смештају у систему социјалне заштите је генерално смањен за 14% у односу на 2017. годину.

- У периоду од 2017. године, према подацима ЦСР, број усвојене деце је варирао са тенденцијом пораста, а највећи број усвојене деце је 2021. године (46). Током 2022. године је усвојено 32 деце, што је за 30% мање него претходне 2021. године.
- На дан 31.12.2022. године, на евиденцији ЦСР је било 1.602 деце под сталном старатељском заштитом, што је 3% мање у односу на прошлу годину. Највећи удео деце (51%) деце под старатељством је узраста од 6 до 14 година, а као и претходних година најчешћи разлог примене мера старатељске заштите над децом јесте лишење родитељског права, односно пословне способности у 55% случајева. Удео непосредног старатељства је 46%. На дан 31.12.2022. године укупно 1.006 деце је под привременом старатељском заштитом.
- Са уделом од 14% од укупног броја деце на евиденцији ЦСР, деца из породица у којима се родитељи споре око вршења родитељског права је друга по уделу корисничка група, након деце из социо-материјално угрожених породица. Када је реч о поступцима за вршење родитељског права, односно судским споровима у којима се одлучује о правима детета или о правима и дужностима из садржаја родитељског права, у току 2022. године обухваћено је 6.078 деце, а највећи број је као и претходних година евидентирано у споровима који се тичу вршења родитељског права, са уделом од 69%. Међу поступцима које је ЦСР покренуо пред судом у вези са вршењем родитељског права најбројнији су предлози за лишење родитељског права са 60% удела.
- У току 2022. године донето је 228 решења о мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права, што је за 12% више у односу на претходну годину и 126 решења о мерама корективног надзора, односно 32% мање у односу на претходну годину.

Послови у вршењу јавних овлашћења

- У току 2022. године у ЦСР у АП Војводини је евидентирано укупно 9.144 пријава за насиље у породици, што је за 9% више у односу на претходну годину, а присутан је тренд повећања броја жртава из године у годину. У односу на 2017. годину повећан је број евидентираних пријава за 33%. Повећање броја пријава за насиље резултат је промењеног друштвеног и институционалног одговора на насиље у породици и повећаног пријављивања насиља ЦСР-у.
- Као и претходних година и у 2022. години 77% пријава односи се на насиље над пунолетним лицима, док је 23% пријава за случајеве насиља у којима су деца жртве.

У свим старосним категоријама бројније су пријаве насиља над особама женског пола, удео девојчица је 52% међу децом жртвама, док су жене чешће жртве насиља у односу на мушкарце са око 76% удела.

- ЦСР у случајевима насиља предузима поступке у циљу заштите жртве и у највећој мери се ослања на своје ресурсе, кроз пружање материјалне, правне или стручно саветодавне подршке и помоћи. Издавање жртве насиља из породице је мера које је предузета у случају 202 деце (9% случајева), у 8% случајева ЦСР је реаговао упућивањем на услуге других установа и корективни надзор је мера која је предузета у 6% пријава за насиље извршено над децом. ЦСР је по службеној дужности у току 2022. године покренуо 264 поступака пред судом, што је за 12% од укупног броја деце која су евидентира у ЦСР као жртве насиља, а кривична пријава је подигнута у 16% случајева. Поступање ЦСР у заштити пунолетних жртава насиља у 76% случајева подразумевало је пружање материјалне, правне, или саветодавне подршке жртви насиља у оквиру ЦСР, у 12% упућивање жртве насиља на услуге других одговарајућих установа, а кривична пријава је подигнута у 267 (3% случајева).
- ЦСР у Војводини је током 2022. године упућено 1.208 пријава за вршњачко насиље деце у односу на 1.273 колико је било претходне године.
- Током 2022. године на евиденцији ЦСР евидентирано је 5.801 деце и млађих пунолетника са проблемима у понашању и у сукобу са законом, што је повећање од 11% у односу на претходну 2021. годину. Међутим у дужем временском периоду се уочава тренд смањења броја деце и млађих пунолетника са проблемима у понашању и сукобу са законом, а у 2022. години укупан број мањи је за 10% у односу 2017. годину. У односу на претходну годину, повећање је евидентирано у обе групације, и код деце са проблемима у понашању и у сукобу са законом, с тим да је проценат повећања за децу са проблемима у понашању 20%, а за децу у сукобу са законом 7%. Најбројнија су деца узраста од 16 до 17 година са уделом од 43% деце, док су кривично неодговорна деца узраста до 14 година заступљена са 16% удела.
- У 2022. години ЦСР су евидентирали 439 деце млађе од 14 година у сукобу са законом - кривично неодговорне деце, што је за 13% више у односу на претходну годину, али за 20% мање у односу на 2018. годину.
- У току 2022. године изречено је 222 васпитних налога, што је за 5% мање у односу на претходну годину, односно за 21% мање у односу на просек у периоду од 2017. године. Од укупног броја изречених васпитних налога 72% чини налог укључивање, без накнаде, у рад хуманитарних организација или послове социјалног, локалног или еколошког садржаја.
- Кретање броја изречених васпитних мера варира у посматраном периоду од 2017. године, уз присутан тренд смањења, док је током 2022. године је изречено 559 мера, за 9% мање него 2021. године. У структури примењених васпитних мера посебне обавезе су констатно најзаступљеније, у 2022. години са уделом од 52%, а мере појачаног надзора са уделом од 41%.